

A miniszteri engedélyezés száma 49,253—1906.

ELSŐ KÖNYVEM.

FONOMIMIKAI ÁBC ÉS OLVASÓKÖNYV

AZ ELEMI NÉPISKOLA I. OSZTÁLYA SZÁMÁRA.

SZERKÉSZTETTE

KOZMA LÁSZLÓ, SOMOGYI BÉLA, SZŐLLŐSI JENŐ

ES

EMBER JÁNOS.

Harmadik, változatlan tenyomat

BUDAPEST

LAMPEL R. Kk. (WODIANER F. ÉS FIAT) R. T.

KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

Ara 50 fillér

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. kiadásában Budapestén
(VI., Andrásy-út 21.) megjelent:

1983 JUN 20

E 1975

MINDENTUDÓ KÉPESKÖNYV

Csinálta FARAGÓ BÁCSI.

Albumalaku 332 lapos képeskönyv 3-6 éves gyermekek számára.

Volt egyszer egy híres rajzoló művész, úgy hitták, hogy **Faragó József**. Ez a Faragó bácsi ismerte a jó gyermekek tudásvágyát. Fogta magát és csinált nektek egy gyönyörű képeskönyvet. Tele rajzolta szebbnél szebb képekkel. De olyan szép ám az a könyv, hogy annál szebbet álmodni is alig lehet.

A Faragó Bácsi képeskönyvében megtaláltok mindent, amire csak kíváncsiak vagytok. Megtaláljátok benne a házi bútorokat, a tanuló eszközeit, a

...berek szerszámaikat, a szebbnél-szebb madarakat és
...bb állatokat, a krokodilust és az elefántot, a
...ket, a bakát, a huszárt, a kínai császárt, a
...én nem tudom sorolni, hogy még mi
...Hát olvassatok százig és még egyszer
...nél is több kép van a Mindentudó
...ost, miért hívják Mindentudó

...okát a képeket, azt fogjátok
...vizolni! Megpróbálom én
...ni, ki is fogják festeni

3 korona.

FLÓRI KÖNYVE

Apró versek és mesék képekkel

Irta

BEZERÉDY AMÁLIA

Ára színes borítékban **1 K.**

Díszkiadásban 7 színes képpel, színes
borítékba kötve **3 K.**

Mi van a *Flóri könyvében*? Az, a miért a gyermek igazán rajong. Vannak benne szép talpra esett versek és apró mondások kisebbeknek és nagyobbaknak; gyermekjátékok, ügyes leírások pattogós versecskében állatokról, virágokról, növényekről és fákról. Talányok és találós kérdések, a mikért a gyermek mindig szívesen töri a fejét és mulattató olvasmányok. Mindez kedves hangon, a kis gyermek felfogásához mértén van megírva.

JÓ GYERMEKEK MULATSÁGA

Versekkel ellátta

RADÓ ANTAL

Állatképek apró versecskéikkel

Színnyomatu kötésben **1 K 20 fill.**

CZINI-CZINI

A kicsikének muzsikálják

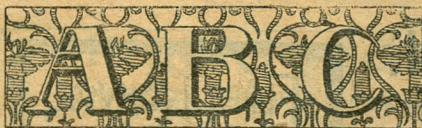
PÓSA BÁCSI

Szebbnél-szebb képekkel

Színnyomatu képes kötésben **3 K 60 f.**

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

A Franklin-Társulat és Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. i. kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4.) megjelent:

A B C

Irta

PÓSA LAJOS

Színnyomatu képes vászonkötésben
1 K 60 f.

Elszakíthatatlan kiadás kemény lapokra
felvonva **3 K.**

MENAZSÉRIA

Állatos képeskönyv apró versikékkel és színnyomású képekkel.

Színes táblába kötve **K 2.40**

ÖTVEN KIS MESE

Irta

HOFFMANN FERENC

Ára színes táblába kötve **2 K.**

Mesét, mesét, jó meséket a kis gyermeknek. Ez az ő második nélkülözhetlen tápláléka, szellemének a kenyere. Az *Ötven kis mese* egytől-egyig kifogástalan, nemcsak igazi gyermekes naiv felfogásban, hanem ehhez való stílusban is van megírva. Színes képei is a gyermeki kedély tisztaságát, közvetlenségét tükrözik vissza.

Gyermekeink számára jólélekkel ajánlhatjuk.

**Kaphatók
minden könyvkereskedésben.**

372.4-K

ELSŐ KÖNYVEM.

FONOMIMIKAI ÁBC ÉS OLVASÓKÖNYV

AZ ELEMI NÉPISKOLA
ELSŐ OSZTÁLYA SZÁMÁRA.

SZERKESZTETTE

KOZMA LÁSZLÓ, SOMOGYI BÉLA,
SZÖLLŐSI JENŐ és EMBER JÁNOS.

HARMADIK, VÁLTOZATLAN LENYOMAT.

BUDAPEST.

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(WODIANER F. ÉS FIAI) RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

12761

~~RTK 100~~

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

i

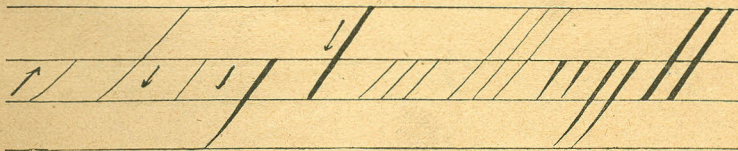
u

ó

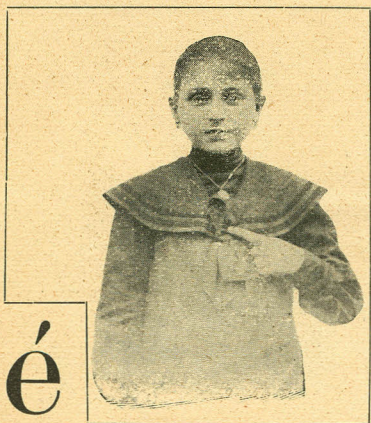
e

ó

ú

é

a

u, n, u, 101, 7, 10,

á

v

c

f

m, w, v, n, f,

S

n

m

Z

s, s, e, e, S, s, e, e,

l

j

r

b

l l l l j j l l l l

t

h

d

k

t, t, c, c, o, a, d,

p

g

p, p, p, p, p, p, p, p,

g, g, g, g, g, g, g, g,

o, c, z, O, O, H, h, h, h,

i u ó e a
ű é ő á
v t s r
n c b l
k d h m
g z j f p

1, 1, i, ú, ü, v, t, t,

2, 2, e, e, e, e, l, l, b,

n, n, n, n, n, n, j, j, j, j,

r, r, r, r, o, a, d, d,

i, i, u, ú, ü, ü,

e, e, v, t, l, b, j.

só, ne, fa, mi,
 ló, ví, bú, rá,
 tú, nó, lé, kó,
 jó, ni, de, pá,
 ró, tó, fú, ha.

ci - ci - ci — gi - gá - gá.

a, u, n, m, v, t, l, b, j,
ni, mi, tú, ví, le, be,

sá - ra, gé - za,
 ru - ha, fé - sű,
 ja - ni, tú - ró,
 ma - ri, ve - lő,
 ká - vé, ci - pó.

ci - ni, ci - ni, dű - vő, dű - vő.

*c, c, o, o, ó, tó, ló, jó,
 ü, té - li, ve - le, mi - be?*

sár, lúd, cél,
 kéz, fül, méz,
 kút, nap, hig,
 pál, vaj, dob,
 fel, gőz, rét.

pi - pi - pi — kot - kot - kot.

z, o, ó, ö, ő, c, cc, ci - ci, öv

lö, cél, jön, bot, mén.

ez, ás, éj, ép,
 ül, ör, ón, ék,
 üt, öv, ág, ej,
 ím, ad, eb, új.

la-ci, te, jer i-de!

e-sik a hó, jaj de jó!

rrr, rrr, rrr, ír, ér, éj, ül, év,

ón, öt, eb, öv, üt, út, új,

í, í, u, ú, ü, ü, e, é, o, ó, ö, ö

a-pa, e-de, ó-ra, á-só,
 i-ma, é-va, á-rú, é-gő,
 i-de, ű-zi, e-gér, ü-res,
 ü-veg, é-nek, ö-reg,
 e-béd, a-kar, é-hes,
 ó-rás, á-sít, o-laj, é-tel.

sí-ró, rí-vó kis ba-ba.

v, n, m, r, c, s, z, t, l, d, p, b, j, f, g, h, k.

v, n, m, r, c, s, z, t, l, d, p, b, j, f, g, h, k.

bor, e-lő, ü-ti, ú-ri, é-tel,

v, n, m, r, c, s, z, t, l, b, j.

é-ge-tő, a-ra-tó, ú-ti-
fű, ta-ka-ró, ke-se-rű,
ga-bo-na, sa-lá-ta, he-
ge-dű, ze-né-lő, ka-to-
na, le-pe-dő, fü-ge, jó-
ra-va-ló, ku-ko-ri-ca.

si-mi, sa-mu, sá-mu-el,
di-ni, da-ni, dá-ni-el.

i, í, u, ú, ü, ű, o, ó, ö, ő, a, á, e, é.

c, o, a, á, aj-tó, á-lom,

re-ne, al-ta-tó, jó-te-vő.

i, í, u, ú, ü, ű, c, o, ó, ö, ő

19721

~~RTK 100~~

űz-te, ir-ma, el-ső, űr-
 ge, es-te, ár-va, er-nő,
 al-vó, ön-ti, űl-ne, ér-
 ti, ár-pa, űr-fi, al-só,
 ba-ri-ka, el-ad-hat-ja,
 űt-ra-va-ló.

bo-ci, bo-ci, tar-ka,
 se fű-le, se far-ka.

t, l, b, d, p, g, h, k, f, j, n, r, v, m, z, s, c.

t, l, b, d, p, g, h, k, f, j, n, r, v, m, z, s, c.

er-ti, eb-be, or-ta, or-ti.

t, l, b, d, p, g, h, k, f, j, n, r, v, m, z, s, c.

há-zam, kö-röm, te-
 hén, po-hár, ka-bát,
 sap-ka, tin-ta, pad-ló,
 la-kat, haj-tű, für-dő,
 ab-rak, ab-lak, tál-ca,
 kor-pa, gu-nár, rö-vid.

e-lő, e-lő, e-lő!

fű-ben, fá-ban rej-te-ző.

kis ka-la-pom fe-ke-te,

bok-ré-ta van mel-let-te.

e, d, d, dd, ad, da-lol,

di-ó, je-nő, cér-na, bal-ta.

pad-lás, tej-fel, hin-
 táz, far-kas, ven-dég,
 lök-dös, tar-tós, ken-
 der, lám-pás, rin-gat,
 fúr-tam, jaj-gat, bol-
 tos, fúr-dik, húz-tam,
 kér-dez, cin-cog, haj-
 nal, vak-ság, sán-col.

iss, ás, e-ső, se-les, üss!

ja-nos jó fiú ma-ris varr

é-des tej, í-rós vaj, tú-zi fa,
 é-let-re va-ló, vi-rú-ló rét,
 is-ten ad-ta, kér-ve kér,
 sár-ga ré-pa, hús be-rek,
 cir-mos ci-ca, ha-las tó, ven-
 dég-fo-ga-dó, kör-te-fa,
 ná-di he-ge-dű, mu-lat-nak.

kis pa-ri-pám ta-ka-ros,
 kur-ta far-kú, pej pi-ros.

c, g, gg, á, é, ö, j,
gu-rül, ge-ren-da,
rin-gat, bo-ro-gat.

orr, ujj, áll, agg, itt-ott, váll,
 künn, kukk! mell, makk, hall,
 toll, jobb, varr, hull, több, benn,
 kell, bükk-fa er-dő, fenn, lenn,
 add i-de! piff-paff-puff! hess!
 vess! jöjj e-lő! fuss! nézz ki!
 vidd el! bujj el! hipp-hopp!

a-mi ti-ed, tedd el,
 a má-sét ne vedd el!

é-rik a ga-bo-na,
 me-le-gek a na-pok,
 hét-főn vir-ra-dó-ra
 a-ra-tás-ba ka-pok.

ess, eső, ess! min-den ú-ton ess!

s, r, h, hh, ha, hó, é-hes,

hü-vös, jér-ce. a med-

ve dör-mög.

an-na, üs-se, ál-ló, eb-be, ar-ra, er-
 re, en-ni, ül-lő, iz-zó, et-te, mer-
 re, héj-ja, húz-za, öt-tel, vit-te, fúj-
 ja, vil-la, em-ma, lás-sa, hol-ló,
 rok-ka, ép-pen, top-pan-tot-tam.

itt a tél hi-de-ge,
 fá-zik a ci-ne-ge.
 var-jú ká-rog a fa-te-tön,
 far-kas or-dít künn a me-zön.

la-ci te,
 hal-lod-e?
 jer i-de!
 jer, ha mon-dom.
 rön-tom, bon-tom,
 ülj meg it-ten az ö-lem-ben,
 de ne moc-canj!

*pp, pp, ép, púp, pi-pa, tén,
 röl-len, hopp! puff!*

arc, ing, üst, ezt, est, azt, érc, férc,
 rest, polc, föld, test, pont, gond,
 ránc, gomb, folt, hang, láng, kent,
 kend, lent, kert, füst, pénz, rend,
 tart, mért, fest, most, hord, polc,
 domb, fürj, bojt, hajt, üsd! hivid!
 tölts! húzd! adj! fogd! ki-lenc,
 kö-hint, fe-renc, bá-lint, bó-lint,
 ki-bont, be-ment. zeng az ég.

folt há-tán folt,
 so-ha ben-ne tű nem volt.

*

ezt a ke-rek er-dőt já-rom én.

*

itt az í-rás, ol-vas-sá-tok!

l, k, kk, ök, kék, sa-kó,

ke-re'be, ad-ja, ke-rek,

er-dő, kép, makk, kö.

pi-rul az or-cá-ja. em-ber a tal-
 pán! jó az is-ten. jó na-pot! este
 van már, ké-ső es-te. ten-te ba-ba,
 ten-te! leg-jobb i-tal a víz! rit-
 kít-ja pár-ját. zúg a vi-har! kö-
 rös-kö-rül vil-lám-lik. jó-ból is
 meg-árt a sok! i-dő-vel min-den
 meg-vál-to-zik. fil-lér is pénz. ál-ló
 víz nem hajt mal-mot. a-dós fi-zess!
 ő-riz-ked-jél a hi-zel-gő em-ber-től.

*i-mád-koz-nám, de nem tu-dok, hi-á-ba!
 nem jár-tam én so-ha az is-ko-lá-ba.*

új-év-re.

ad-jon is-ten fű-vet, fát,
 te-le pin-cét, ka-ma-rát,
 sok ö-rö-met e ház-ba,
 bol-dog-sá-got ha-zánk-ra,
 eb-ben az új év-ben!

süjd, ha me-leg! adós fi-
 röss! pi-ci pi-ros al-ma,
 jaj de bor-i-rü! is-ten äld-
 jon meg! jobb va-la-mi,
 mint sem-mi. jut is, ma-
 rad is. kéz ke-ret mos. most
 e-ső e-sik. té-len hull a hó.
 ne a-lud-jál ked-ves mol-
 nár, a ga-rat a ga-rat ü-
 re-sen jár! mi röld? a rét.

O, Ó. tó, só, ló, hó, ón, ól, óv, ok,
orr, por, pór, ont, olt, old,
or-só, ol-ló, ó-ra, to-ló, os-tor,
or-go-na, ól-ba, o-laj, ko-por-só, fo-nó,
kor-só, só-gor, po-rol, po-ro-ló, do-bo-gó.

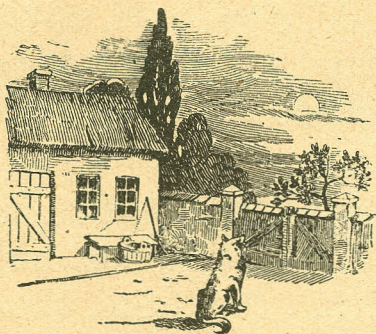
U, Ú. új, úr, út, ún, bú, fú, fut, fúr,
zug, zúg, tud, túr, húz, hull,
kút, jut, rút, rúd, fu-tó, tú-ró,
tu-cat, hu-rok, bu-kik, bú-súl, ku-tat, kú-tat.

Ö, Ó. öt, öl, öv, őt, ök, ör, öz, bő, fő,
lő, kő, bör, tör, köt, főz, föl,
bög, köd, lö-vő, kö-tő, fő-dő,
te-tő, tő-le, ön-töz, ő-riz, pő-ről, ső-pör.

Ü, Ú. üt, ül, üz, hű, fű, ür-ge, ül-lő,
üst, füt, füz, süt, tűz, dül, hül,
hús, fű-ge, sü-rű, tú-ri, sü-veg,
für-dő, ü-res, fű-tő, für-ge, hű-vös, füz-fa.

I, Í. ír, íz, ív, is, itt, ti, mi, ni, hit,
hítt, in-ni, síp, í-ró, i-vó, i-de,
irt, írt, víz, kint, kint, í-tél,
i-zen, í-zes, pi-rít, si-vít, te-rí-tő, pi-ci-ke.

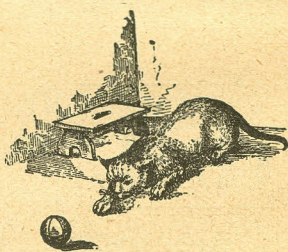
a bur-kus.

a bur-kus mér-ge-sen u-gat. a-lig-ha-nem i-de-gen em-bert sejt a ház kö-rül. hű-sé-ges ál-lat ő. es-té-től reg-ge-lig őr-zi a há-zat. a tol-va-jok nem is mer-nek o-da men-ni.

cir-mos ci-ca.

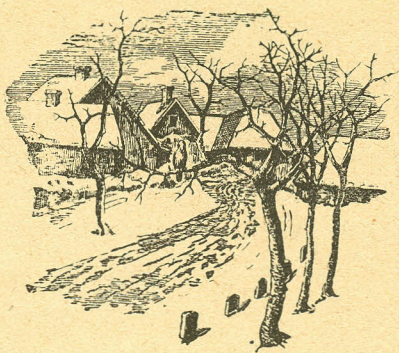
cir-mos ci-ca jól-la-kott tej-jel. most sem-mi ked-ve e-ge-ret fog-ni. ta-lál ma-gá-nak más mu-lat-sá-got. a ló-ca a-latt he-ver gi-zi-ke lap-dá-ja. cir-mos ci-ca kap-ja a lap-dát, el-kezd ve-le hun-cut-kod-ni. el-gu-rít-ja, u-tá-na ug-rik. nem fá-rad be-le a mu-lat-ság-ba.

o-kos ál-lat a ci-ca. mi-kor mu-lat, ak-kor is a mes-ter-sé-gét ta-núl-ja. mi a mes-ter-sé-ge? az e-gér fo-gás.

a kis ma-dár.

a mult-kor még me-
leg volt. ak-kor vi-dá-
man da-lolt a kis ma-
dár. most hi-deg van.
hó bo-rít-ja a ker-tet,
me-zőt. a fa á-ga is
ha-vas. a kis ma-dár
nem da-lol. a ha-vas
á-gon ül. bú-súl. mi-ért
mult el a jó ked-ve? mi-kor jön meg új-ra?

mi-ku-lás.

ja-ni, ma-ri, pi-
ros-ka, — tud-já-tok-e,
mi van ma? — ma
van a, ma van a mi-
ku-lás-nak nap-ja! —
hoz az ő-reg min-den
jót, — pi-ros al-mát,
sok di-ót. — hát még
mit? hát még mit? —
fris-sen vá-gott su-
ho-gót.

a hó.

e-sik a hó. a fi-úk ö-rül-nek. le-het már hó-lap-dá-val ha-ji-gál-ni. ha-ji-gál-nak is dél-től es-tig. lát-ja ezt a nap. azt mond-ja a fi-úk-nak:

e-lég volt már fi-a-im! most men-je-tek ha-za lec-két ír-ni. ha nem men-tek, ak-kor én hol-nap me-le-gen fo-gok süt-ni. at-tól el-ol-vad a hó. víz-zé vá-lik és vé-ge a hó-lap-dá-zás-nak.

la-ci.

la-ci si-et az is-ko-lá-ba. tás-ka van a há-tán. ta-lál-ko-zik mar-ci-val. mar-ci azt mond-ja ne-ki: ha-ji-gál-junk hó-lap-dá-val! la-ci azt fe-le-li: nem il-lik az ut-cán ha-ji-gál-ni. men-de-gél-nek ket-ten to-vább. e-lé-bük jön a dok-tor úr. la-ci meg-e-me-li sap-ká-ját és han-go-san jó reg-gelt kí-ván. la-ci il-le-del-mes fi-ú.

sá-ri-ka.

sá-ri-ka az ud-var-ra mén. kö-tő-je fel van dug-va. mi-ért? mert bú-za van ben-ne. mi-nek az a bú-za? a ga-lam-bok-nak. sá-ri-ka hi-vo-gat-ja ő-ket: tu-bi, tu-bi, tu-bi!

a tu-bi-cák o-da re-pül-nek. sá-ri-ka e-lé-jük hin-ti a bú-zát. ket-tő, há-rom sá-ri-ká-nak a vál-lá-ra és a ke-zé-re repül.

a boj-tár.

jó dol-ga van a boj-tár-nak. kint él a me-zőn, a ré-ten. ott őr-zi a ju-ho-kat és a kis ba-ri-ká-kat. a pu-li se-gít ne-ki. — a pu-li o-kos ál-lat. ki-sebb a ház-őr-ző eb-nél. — a me-zőn és ré-ten sok vi-rág van. a boj-tár kö-rül tűz-de-li ka-lap-ját vi-rág-gal. jó ked-vé-ben da-lol-gat. né-ha a ma-da-rak da-lát hall-gat-ja.

a kis fu-va-ros.

pis-ta fu-va-roz-ni jár. ő ma-ga a ló is meg a gaz-da is. meg-kér-de-zi ter-ka né-ni-től:

— né-ni, van-e fu-va-roz-ni va-ló?

— van, lel-kem, van, fe-lel ter-ka né-ni. de

nem kér-e ma-ga so-kat a fu-var-ért?

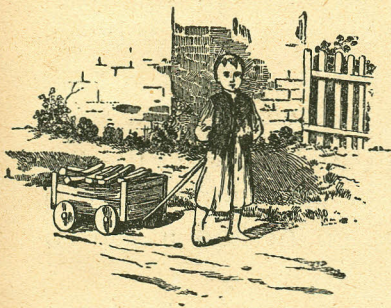
— nem, fe-lel pis-ta.

— no hát, hoz-zon ne-kem tíz ha-sáb fát a tűz-re.

pis-ta ha-mar meg-ra-ko-dik és hoz-za a fát. ter-ka né-ni azt mond-ja: hoz-zon még tíz ha-sá-bot. pis-ta azt is el-hoz-za.

ter-ka né-ni kér-di: no mi-vel tar-to-zom, kis fu-va-ros?

pis-ta fe-le-li: min-den fu-var-ért há-rom di-ó jár. ket-tő-ért hat dió.

ter-ka né-ni ne-vet-ve mond-ja: ki-fi-zet-lek én té-ged két ba-rack-kal. és két ba-rac-kot ad ne-ki a fe-je bú-b-já-ra. de az-u-tán a hat di-ót is ki-fi-ze-ti ne-ki.

i-lus ba-ba.

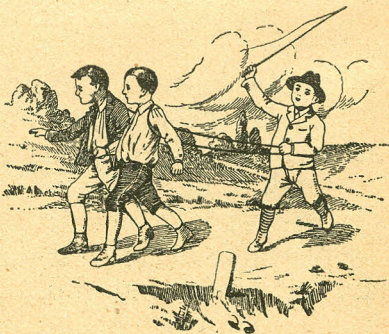
i-lus ba-ba most kezd jár-ni. kö-vér kis lá-ba-i-val ked-ve-sen ti-peg. né-ha el-e-sik. ak-kor sir. de mind-járt meg-bé-kül. új-ra kez-di a já-rást. meg-lás-sátok, ha-mar meg fog-ja ta-núl-ni.

de mást is tud ám i-lus ba-ba! tud tap-sol-ni. meg tud-ja mu-tat-ni a fű-lét, az or-rát, a ha-ját. azt is tud-ja mon-da-ni: pa-pa, mama! teg-nap a ci-ca meg-kar-mol-ta a ke-zét. i-lus-ka meg-mu-tat-ta ma-má-já-nak és azt mond-ta: ma-ma, bi-bis, fujd meg! ma-má-ja azt mond-ta: várj, te ha-mis ci-ca, majd a-dok én ne-ked a sod-ró-fá-val!

nem-de, é-des kis ba-ba a mi i-lus-kánk?

gé-za pa-ri-pá-i.

gé-zá-nak van két pa-ri-pá-ja. a pa-ri-pák ne-ve fer-kó és ban-di. fer-kó hat é-ves, ban-di hét. mind a ket-tő jól tud

fut-ni. kóc-mad-zag-ból van a hám-juk.
 gé-za os-to-ra is mad-zag-ból van. ha su-
 hint ve-le, a két ló ne-ki i-ra-mo-dik.
 vág-tat-nak, mint a vi-har. pom-pás lo-vak
 e-zek! még ab-ra-kot sem kér-nek gaz-
 dá-juk-tól.

ne-vek.

bé-la, er-nő, la-jos, dá-ni-
 el, gé-za, sa-mu, ist-ván,
 já-nos, pa-li, mik-lós, e-
 le-mér, and-rás, ár-pád,
 col-tán, fe-renc, an-tal.
 te-réz, i-da, ir-ma, ró-za,
 é-va, ma-ris-ka, jo-lán,
 an-na, sá-ri, e-tel.

CS, Cs.

cső, ács, öcs, o-csú, csá-kó, ka-csa,
csúcs, csat, csőr, cse-rép, mo-csár.

csé-pel, for-gács, kecs-ke, csil-log, kulcs,
csu-to-ra, po-gá-csa, ka-la-pács, pa-csir-ta,
csi-cse-reg, csiz-ma-di-a, fecs-ken-dő, böles,
hőr-csög. na-rancs, ab-roncs, ront, ronts!

cse-cse-be-cse, csa-li me-se. csá-vá-ba ke-rült.
ká-kán is cso-mót ke-res. a-hol nincs, ott ne
ke-ress! csat-ta-nós a vé-ge. cse-re-bo-gár, sár-ga
cse-re-bo-gár. cset-ne-ki csi-kós i-tat a kút-nál.
csi-pi csó-ka, var-jú vág-ja, hol-ló ko-pá-csol-ja.
len-cse, bor-só, ká-sa, mind is-ten ál-dá-sa!

csíp, csíp csóka, vak varjúcska,

jó volt-e a kis fiúcska?

ha jó volt a kis fiúcska,

ne csípd meg őt vak varjúcska — hess!

*c, cs, ács, csőr, cso-da,
csi-ga-li-ga. márts! süt
a ma-ma po-gá-csát.*

SZ, Sz.

ész, sző, szösz, sza-bó, szita, száj,
szücs, posz-tó, i-szik, ju-hász, asz-ta-los,
sza-kaj-tó, éj-sza-ka, szö-vő-szék. csá-szár,
csi-szár, szár-csa, cso-szog, csusz-kál. liszt,
oszt, veszt, a-ratsz, ma-radsz, sze-rets?

*SZ, Z. ősz, öz, mész, méz, szár, zár, tet-szik-lát-szik.
e-sze-ve-szett, tesz-vesz, sze-men-sze-dett. sze-get-szeg-
gel! szó-ról-szó-ra. szu-szi-mu-szi. se sze-ri se szá-ma.*

több szem töb-bet lát. szál-fa nem er-dő. se
pénz, se posz-tó. sze-mes-nek áll a vi-lág. sok
kéz, ha-mar kész. sza-ván fog-ta. szá-já-ba
rág-ják a szót. ne szólj szám, nem fáj fe-jem.
hej fosz-tó-ka, hej ku-ko-ri-ca fosz-tó-ka!

csárdás kis kalapot veszek,
mellé rozsmaringot teszek.

száll a madár ágról-ágra,
száll az ének szájról-szájra.

Sz, ősz, sző, szék, lesz,

szin, száj. ta-va-szi

szél út-at szá-raszt.

gy, gy.

egy, ágy, gyi! gyu-ri, gya-lú,
gyü-rü, gyík, gyúr, négy, ü-gyes, i-gyál,
fa-gyos, ken-gyel, an-gyal, gyap-jú, gyá-
szol, szé-gyen, rü-gye-zik, gö-röngy,
györgy, han-gya, hang-ja, gond, gond-ja,
rongy, ron-gya, ront-ja, gyöngy-vi-rág,
ken-gyel-vas, gyim-gyom, ü-gye-fo-gyott.

be-nőtt már a fe-je lá-gya. úgy él, mint hal
a víz-ben. he-gyen völ-gyön la-ko-da-lom.
egy-szer volt, hol nem volt, volt egy-szer egy
em-ber. gyöngy-ház, ha le-sza-kad, lesz más!

a kovácsnál.

az én lovam pejkó,
magam vagyok palkó.
hej, a lovam lábáról
leesett a patkó.

csak egy maradt rajta,
az is mozog rajta.
hej, kovács, jó barátom,
igazítson rajta!

gy, egy, megy, bo-gyó.

*egy csep-pet se si-es-sünk,
itt a jó gyep, e-tes-sünk!*

ny, ny.

nyár, nyél, nyög, fény, a-nya,
er-nyő, ta-nya, nye-rít, e-dény, fe-nyő,
nyolc, bá-rány, her-nyó, kö-tény, pony-va
csu-nya, szu-nyog, cse-resz-nye, könyv,
győ-nyő-rű, szárny, menj, csá-kány,
kő-pő-nyeg-for-ga-tó, nyi-feg-nya-fog.

e-ső u-tán kö-pő-nyeg. nem mind a-rany,
a-mi fény-lik. nyu-szi, nyu-szi, nyu-lacs-kám!
gye-re be, gye-re be, győ-nyő-rű kis ma-dár!

fel is út, le is út, kocsi út, gyalog út,
megmutatom én magának, merre van az út.

a gerlice fészke.

lám megmondtam, kis gerlice, ne rakj fészket
út szélire, mert az úton sokan járnak, kis fész-
kedre rátalálnak. — csak rakj fészket az erdőbe,
annak is a közepébe, sűrű erdő közepébe, juhár-
fának tetejébe.

ny, nyil, könny, nyak.

nya-kas a ka-kas!

ly, ly.

mély, suly, lyuk, galy, hely,
o-lyan, fo-lyó, hū-vely, ba-goly, ki-rály,
bog-lya, sa-rög-lya, ge-reb-lye, gom-bo-
lyag, fu-ru-lya, i-bo-lya, he-lyes, hōm-
pō-lyög, sely-pít, lyik-lyuk, ilyen-olyan,
csuk-lya, pa-szuly, cso-rosz-lya, kor-cso-lya.

o-lyan é-des, mint a méz. o-lyan az a-ja-ka, mint
a pi-ros al-ma. áll-jon e-lő, a-ki me-rész! se-lyem-
ken-dő su-ho-gós, lo-bo-gós. hely-re egy le-ány.
tün-di-ke, szállj i-de, gyön-gyi-ke kely-hi-be!

*mese . . . mese . . . volt egyszer pi-ri-pó-cson
egy ember; annak volt egy tarisznyája, tarisz-
nyában skatulyája, skatulyában furulyája, furu-
lyában a nótája, táncolj, ha tudsz, te is rája!*

*ly, mély, mi-lyen? galy,
i-bo-lya. lyu-kas mo-gyo-
ró'sen-ki-nek sem kell.*

ty, ty.

a-tya, ká-tyú, os-tya, tyúk, fá-tyol,
sar-kan-tyú, pin-tyő-ke, pi-tye-reg, gyer-
tya, sar-kan-tyús csiz-ma, ponty, piny,
korty, ku-tya, nyit-ja, lát-ja, bá-tya,
bánt-ja, ad-ja, a-tya, tu-dat-ja, hagy-juk!

ityeg-fi-tyeg. ti-tyeg-to-tyog. hü-velyk ma-tyi.
meg-ta-ní-tom kez-tyű-be du-dál-ni. fű-tyül
a szél, az i-dő már ősz-re jár! ej, mi a kő,
tyúk a-nyó, kend a szo-bá-ban la-kik itt bent?

**sarkantyú peng a csizmámon,
sárga pitykés a dolmányom.**

patyolat ing lobogása, cifra suba suhogása.

ty, tyúk, cse-ge-tyű, a-

tya, pa-szuly, ka-ró, kor-

cso-lya, pin-tyő-ke.

ZS, ZS.

zseb, zsír, rozs, rizs, dé-zsa, zsu-zsi,
rő-zse, da-rázs, vizs-la, zsi-nór, zsu-go-ri,
zsol-tár, zsém-bel, hor-zsol, vizs-gál, zsel-
lér, törzs, zseb, seb, ros-ta, rozs-da, üst, üsd!

zsong-bong. nyü-zsög, pe-zseg. pi-ros, mint a ró-
zsa. da-rázs fé-szek-be nyult. zsák-ban macs-kát
á-rúl. ke-rek ez a zsem-lye, nem fér a zse-bem-be.
ü-res zseb-bel ne menj a vá-sár-ra. zsu-go-ri
ne légy! zsin-de-lye-zik a ka-szár-nya te-te-jét.

rózsabokorban jöttem a világra,
nem is dajkált édes anyám hiába.

zsinde-lyezik a kaszárnya tetejét,
mind elviszik a legények elejét.

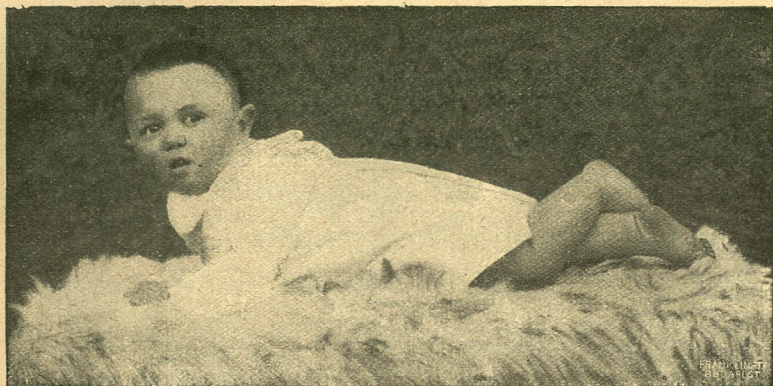
cini-cini muzsikálnak,
andriskának, zszusikának.

adjon isten!

*adjon isten sok jót,
pénzt, paripát, posztót,
szénát, szalmát, szalonnát,
jó ebédet, ozsonnát,
vaskocsit, szíjhámot,
cifra lóra szerszámot!*

zs, zsír, ró-zsa, rozs, tej

*be ríks. a zsi-neg vé-
kony. a ró-zsa il-la-tos.*

a kis bojtár.

mit csinálsz, hé, fiókám?
nyájat őrzök, anyókám.

milyen nyájat, fiókám?
bárány-nyájat, anyókám.

kié a nyáj, fiókám?
a magáé, anyókám!

hány a bárány, fiókám?
magam vagyok, anyókám:

édes anya báránykája,
drága kincse, fiacskája!

szentjános-bogár.

*világít a fűben
a szentjános-bogár.
vigyázz a lábadra!
mert eltaposni kár.*

*madár énekeljen,
rózsa meg virítson,
a szentjános-bogár
csak hadd világítson!*

egy nyomorék fiúról.

ismertem én budapesten egy fiút. — púpos volt és fél-lábú. — egy utca-szegleten ujságot árulgatott. — meg-esett rajta a szívem, valahányszor láttam.

egyszer megkérdeztem tőle:

— kis öcsém, hogyan vesztetted el a fél-lábadat?

a fiú így felelt:

— hej, uram, volt nekem egy rossz szokásom, az okozta sze-ren-csét-len-ségemet. — ha az utcán szekeret láttam, mindjárt föl-kapaszkodtam rá. — ha a kocsis meglátott és meg-pirongatott, gyorsan leugrottam és kinevettem a kocsist.

egyszer azonban szerencsétlenül ugrottam le egy kocsiról. — elestem. — a kerék átment rajtam. — eltörött a lábam. — hogy meg ne haljak, az orvos levágta lábamat. — a hátam pedig elgörbült. — púpos lettem.

szegény fiú! — még most is sajnálom, ha eszembe jut.

a kis gyuri.

a kis gyuri készülődik az iskolába. nézzük csak, mit rak a táskájába? először a könyvét. — milyen szép az a könyv! — mintha tegnap vették volna. — pedig már fél éve használja. — némely fiú azóta kettőt is elrongyolt. — a könyv után az irkára kerül a sor. — azon sincs semmi gyűrődés. — most meg a tolltartót teszi a táskába. — van gyurinak mindene. — az az áldott jó édes anyja vett neki mindent. — gyuri pedig rendben tartja a holmiját és vigyáz rája. — mert tudja, hogy a szülők nehezen keresik a pénzt.

gyurinak a ruhája kopott, de azért rendes. — arca, füle és keze tiszta. — haja szépen meg van fésülve. — csizmája fényes.

ilyen a rendes tanuló.

gyuri tudja, hogy mindent kedves szüleinek köszönhet. — tőlük kapta a könyvet, az irkát, a tollat, a ruhát. — azok a jó szülők gondozzák és szeretik őt.

gyuri ezt gondolja magában:

— édes jó istenem, én nagyon szeretem édes szüleimet. — kérlek szépen, szeresd őket te is

gyuri kezét csókol édes anyjának úgy indul az iskolába. az ajtóban még egyszer hátrafordul és rá mosolyog anyjára.

hogyan beszélnek az állatok.

*kutya mondja: ham, ham, ham,
dongó ne bánts a farkam!*

*macska mondja: mióka,
biz a tejfől jó volna!*

*tehén mondja: mú, mú, mú,
szopjál, szopjál kis borjú!*

*kecske mondja: mek, mek, mek,
nem ugrálok én kendnek!*

*csikó mondja: nyehehe,
kizöldült már a here!*

*tyúk mondja: kot, kot, kot,
ide csirkék! jót kaptok!*

*csibe mondja: csip, csip, csip,
a ki fürgébb, többet csíp!*

*liba mondja: gigágá,
pásztor leány, vigyázz rám!*

*kacsa mondja: tas, tas, tas,
kis tavacsám, csak ringass!*

*pulyka mondja: rud, rud, rud,
júj! a méreg hogy elfut!*

*kis fürj mondja: pitypalaty,
szép tavasz, nyár itt ne hagyj!*

baba altató.

aranszárnyú pillangó,
hol vagy te kis csapongó?
minek szállsz oly messzire?
szállj a baba szemire!

mondj neki egy szép mesét,
fogd be mind a két szemét;
ha ő alszik csendesen,
sárika is elpihen.

minden nótám oda már,
gyere gyorsan, kis madár!
hátha szebb a te dalod,
tán te majd elaltatod.

naphivogató.

süss fel nap, jőjj fel nap!
kertek alatt kis bárányka
majd megfagy.

süss fel nap, isten napocskája!
kertek alatt tyúkok vannak,
megfagynak.

süss ki meleg, ház alá,
bújj be, hideg, föld alá!
süss ki, süss ki,
isten napocskája!

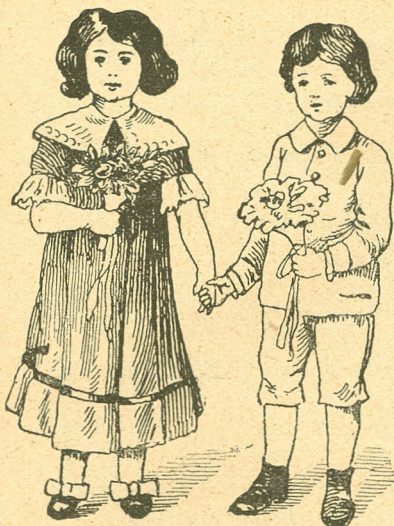
találd ki!

1. *mikor jó a kicsiny alma?*

2. *mikor feldobom fehér, mikor leesik sárga. —
mi az?*

3. *ha egy szobában tizenkét gyertyát meg-gyuj-
tottak, azután négyet eloltottak, hány gyertya
maradt?*

4. *egy botnak hány vége van? hát harmadfél
botnak?*

köszöntők.

apa névnapjára.

*jó apám, ma kis fiad
im elédbe lép
s tiszta szívvel mondja el:
áldjon meg az ég.*

*lányod kívánsága
kevés szóba fér el:
áldjon meg az isten
mind a két kezével!*

testvérnek.

*kedves kis testvérem,
jó reggelt, jó reggelt!
úgy megörültem ma,
mikor a nap fölkelte.*

*bokrétát kötöttem
csókom is hullt rája...
tűzd a szíved mellé
a neved napjára.*

nagyanyó születése napjára.

*álmomban az éjszaka
arany kertben jártam,
arany kertben arany fán
arany madárt láttam,
arany madár édes dalát,
a szívembe zártam.*

*ahány levél rengedes
szélringatta ágon,
ahány harmatcsepp ragyog
fűszálon, virágon,
nagyanyókám, a fejedre
annyi áldás szálljon!*

SZ, SSZ, CS, CCS.

messze, vessző, vissza, asszony, rossz, hosszú, meszel, mésszel, fűrészsel, fűrész, loccsan, reccsen, kalács, kaláccsal.

messze, messze földről huszárok érkeznek. — esik az eső, hajlik a vessző. — ~~rendes~~ gazda megszerzi, jó gazdasszony megőrzi. — mivel fűrészsel az asztalos? fűrészsel. — végig önti csak úgy loccsan. — csalogatják tyúkkal, kaláccsal.

ny, nny.

menny, ennyi, annyi, könnyű, mennyi, arany, arannyal, asszony, asszonnyal.

mennyei jó atyám, hozzád fohászokodom. — annyi a marhája, hogy a számat sem tudja. — ahány ház, annyi szokás. — arannyal, ezüsttel megfizetek érte. — leánnyal ruhát mosat, legénnyel ugart szántat.

gy, ggy.

megy, meggy, faggyú, buggyan, üggyel-bajjal, ügyel, rongyol, ronggyal, ágyal, ággyal, meg-gyógyít, meg-gyógyúl, meg-gyülik, meg-gyült, meg-gyülöl, meg-gyülölte.

egy — megérett a meggy. — megy a juhász számaron. — nagy üggyel-bajjal haza vergődött. — szegény koldus-gyermek ronggyal takaródzik. — meggyógyít még téged a jó isten. — vigyázz, meggyülik a bajod avval a legénnyel.

ty, tty.

fütty, parittyá, suttyomban, pettyes, lepottyán, rekettye, füttyül, füttyent.

fittyet hány neki. — kótyom-fitty. — hármát füttyentett már, hármát füttyentett már a rigó. — van nekem egy kendermagos, pettyegetett tyúkom. — suhog a parittyá, repül a kő. — matyi, lepottyansz arról a fáról!

ly, lly, zs, zzs.

király, királlyal, zsendellyel, paszullyal,
hely, hellyel, rizs, rizzsel, rozs, rozssal.

hellyel-közszel. — jóllakott paszullyal. —
bíró uram háza zsendellyel van fedve. —
mivel van ez a tábla bevetve? — rozssal.

olvasási gyakorlat.

krajcár, drót, próba, sróf, gróf, kréta,
prém, pléh, tréfa, préda, trombita, gramm,
drága, findzsa, darázsfészek.

próba szerencse. — krajcárból lesz a
forint. — ennek a fele se tréfa. — drága
kincs a jó hír. — még tréfából sem szabad
hazudni. — harsog a trombita, perog a dob.

öleld meg anyácskád.

*öleld meg anyácskád,
nyujtsd ide kis szácskád.
angyal vagy, angyalka,
hófehér angyalka;
harmat a vállacska,
gödrös az állacska,
égszín a szemecska,
tisztá a szivecska.*

A betűk sorrendje:

a, á, b, c, cs, d, e, é, f, g, gy, h, i, í,
 j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, q,
 r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, x, y, z, zs.

*a, á, b, c, cs, d,
 e, é, f, g, gy, h, i, í,
 j, k, l, ly, m, n, ny,
 o, ó, ö, ő, p, q, r,
 s, sz, t, ty, u, ú, ü,
 ű, v, x, y, z, zs.*

v V, u U, ú Ú, ü Ü, ű Ű.

Volt nekem egy darú-szörű paripám. Ura légy szavadnak. Ügyelj a rendre! Változó, mint a hold. Üres zsebbel ne menj a vásárra!

v, V, u, U, ú, Ú, ü, Ü, ű, Ű.

Volt, nincs. Újságot mond.

z Z, zs Zs, i I, j J.

Isten segíts, királyok Istene. Jó tettért jót várj. Zsugori ne légy! Zúg-búg a szél. Zeng az ég.

*Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel!*

z, Z, zs, Zs, i, I, j, J.

Zsuzsika, Zda, János.

Zokon veszi. Zarat szolgál!

c C, cs Cs,
o O, ó Ó, ö Ö, ő Ő.

Olyan az orcája, mint a piros rózsza. Csörög,
mint a lánc. Összebújnak, mint a szegény ember
malacai. Oda a szabadság. Cigány-útra ment.
Öreg ember előtt kelj fel! Ősszel virít a kikerics.
Okos embernek mester a neve. Csendes, mint a
sír. Oda se neki! Csillag elég ragyog az égen.

Csak gyönyörű nemzet ez a magyar nemzet!

Üres már a fecskéfészek, itt az eszterháj alatt,
Üres már a gólyafészek tetejében a kéménynek,
Vándor népe ott halad!

c, C, cs, Cs, o, O, ö, Ö.

Csongor, Ottó, Örse.

Öregség tisztesség.

Olajat önt a tüzre.

a A, á Á.

Alszik, mint a bunda. A munka nem szégyen.
 Annyi, mint a hangya. Annyi, mint csillag az
 égen. Áldja meg az Isten, ki az árvát szánja.
 Áll a baba, áll! Adós, fizess!

A legelső magyar ember a király!

A tyúk és a galamb.

A gazda megmosta a tiszta búzát és kitette
 ponyván száradni az udvarra. A tyúk ráment a
 ponyvára, kapargatott és eddegélt. «Ugyan te
 tyúk néni, — szólott a galamb — mit fáradsz a
 kapargálással? Hiszen a legszebb tiszta búza
 áll előtted kaparás nélkül is!» — «Öcsém, — fe-
 lelt a tyúk, — annyira megszoktam a munkát,
 hogy anélkül jól sem esnék az étel!»

a, A, á, Á.

*András, Anna, Arpád.
 Adós, fizess! Áll a ma-
 lom, áll a vitorlája.*

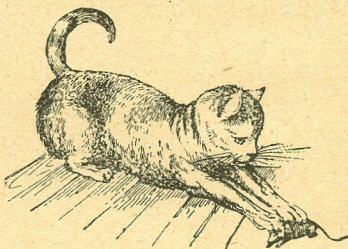
m M, h H.

Megesett a szíve a szegényen. Hajlik, mint a nád. Három a magyar igazság! Minden kezdet nehéz. Megy, mint a karika-csapás. Hegyen völgyön lakodalom. Hamar munka ritkán jó.

Magyarország az én kedves szép hazám!

Cica-mese.

Cica, mica, rossz cica,
Hol jártál az éjtszaka?
Hidd el, gazdám: Budán voltam,
Háztetőn nem kóboroltam.
Hallottad tán kis Mihály?
Haragudott a király,
Mert egy egér egész éjjel
A bankóit tépte széjjel.
Hej, a sok ór hogy futott!
Száz csapdát is állított.
Mikor én ezt meghallottam,
A királyhoz mentem nyomban,
S minden bajnak vége lett:
Mégfogtam az egeret.

m, M, h, H.

*Mihály, Maris, Hen-
rik. Három a tánc!*

n N, ny Ny.

Nem mind arany, ami fénylik. Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Nyomban itt leszek. Nagy dolgot forgat a fejében. Nincsen rózsza tövis nélkül. Nagyot hall. Nem akar az ökörcsorda legelni. Nyúlszívű. Nyomtató lónak nem kötik be a száját. Annyi a pénze, mint a polyva.

Nincs szebb nyelv a magyar nyelvnél!

Csali mese.

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy ember.

Egyszer ez az ember kiment a fiával a mezőre szántani. Szántanak, szántanak, — egyszer csak kiabál a fiú az apjának:

— Hallja kend, édes apám, találtam egy kulesot.

— Ejnye fiam, de jó volna, ha találnál hozzá egy ládát. — Avval szántottak tovább.

Kis vártatva megint felkiált a gyermek:

— Ehol ni, találtam egy ládát!

Akkor aztán kinyitották a ládát; hát uram fia! — mi volt benne? — Egy rövid farkú kis nyúl.

Ha annak a nyúlnak a farka hosszabb lett volna, akkor az én mesém is tovább tartott volna.

*Nyári meleg és üres has,
Haragszik az éhes farkas.*

n, N, ny, Ny.

Néha kincs, ami nincs.

Nyakas a kakas. Ne lopj!

g G, gy Gy.

Gazdagodik, nő a vetés. Gyöngy élete van.
Gazdag hízik, szegény bizik. Gyom nem vetés.
Görbe úton jár. Gyökeret vert a lába.

Árpád apánk, ne féltsd ősi nemzeted!

*Háztetőn a kémény mellett,
Gólyamadár kelepelget.*

g, G, gy, Gy.

*Gizella, Gyula. Guba nem
suba. Gomla módra nő.*

e E, é É.

Esik a hó, szalad a szán. Eresz alatt fészkel
a fecske. Édes, mint a méz. Egyszer esik esz-
tendőben karácsony. Észet nem árulnak a piacon.

*Elveszett a lovam juharfa-erdőben,
Jaj, de elfáradtam a nagy keresésben!*

e, E, é, É.

Etel, Eva, Endre, Elek.

Csikaim.

*Gyi, te fakó, gyi, te szürke;
Gyi, két lovam, jussatok!
Milyen áldott két csikó ez,
Egyik sem kér abrakot.*

A tücsök és a hangya.

Nyár idején a tücsök semmit sem gyűjtött. Mikor eljött a hideg tél, nem volt mit ennie. Elment szomszédjához, a hangyához. Kérte, adna neki kölcsön egy kis eleséget. Majd a jövő nyáron megfizeti neki kamatostul.

A hangya nem szívesen segít másokon. Megkérdezte hát a tücsöktől:

— És te nem gyűjtöttél a nyáron?

— Nem ám, mert nem értem rá — felelt a tücsök.

— Ugyan mi dolgod lehetett?

— Éjjel-nappal muzsikáltam.

— No, ha nyáron muzsikáltál, most táncolhatsz.

Igy szólt a hangya, de eleséget nem adott a tücsök szomszédnak.

Miből lesz a kalácska?

Miből lesz a kalácska?

— Búzácskából.

S a búzácská?

— Úgy kél ki a barázdából.

Eke vasa eltemeti,

Lanyha eső költögeti.

Nap sugára feltámasztja,

Lábát kasza elvagdossa,

Ló a szérún megrugdossa,

Két kemény kő összezúzza.

S S, SZ SZ.

Sűrű, sötét az éj. Se vége, se hossza. Szembe száll a veszéllyel! Szeretlek, mint galamb a tiszta búzát. Soknak sok kell. Száll a szikra, fojt a füst! Sötétben minden téhen fekete.

*Szeresd hazádat, ezt a szép hazát,
A nagy világon úgy sincs más tanyád.*

Samu.

Samu iskolába indult. Utközben sokáig álldogált a kirakatok előtt. Szép, nyalka huszárokat is látott nyargalni.

Egyszer csak azt vette észre, hogy eltévedt. Szívesen sietett volna már az iskolába, de nem tudta, merre van.

Oda ment egy rendőr bácsihoz és sírva kérte, hogy mutassa meg neki az utat. A rendőr bácsi megsajnálta a kis fiút és elvezette abba az utcába, ahol az iskola volt. Samuka ekkor így szólt: «Nagyon szépen köszönöm, rendőr bácsi!»

A rendőr azt mondta Samunak: «Jól van, jól, kis barátom, de azért ha még egyszer elbáméskodol az utcán, bejelentem a tanító úrnak is, meg a főkapitány úrnak is. Tudom, lesz akkor nemulass!»

S, S, SZ, SZ.

*Se hire, se hamva. Szár-
szónak is egy a vége!*

I L, ly Ly.

Lassan járj, tovább érsz. Legtovább tart a becsület. Lyukas mogyoró nem kell senkinek. Legyen lúd, ha kövér. Láthatlanba nem vesznek lovat. Lement a nap, de csillagok nem jöttek.

Háromszínű a nemzeti lobogó!

Szülőimhez!

Hej, édes szülőimék, gazdagodjam meg csak! Akkor, hiszem Istenem, nem panaszkodnak. Minden teljesülni fog, amit csak kívánnak. Megelőzőm vágyait éd's apám s anyámnak.

Lesz csinos ház, amiben megvonóúlnak szépen; pince lesz a ház alatt s jó bor a pincében. Szép kocsit csináltatok éd's anyám számára. Nem kell, hogy a templomot gyalogosan járja.

I, L, ly, Ly.

*László, Lajos, Lidi. Le-
gény a gáton. Lépre
ment. Lohatról beszél.*

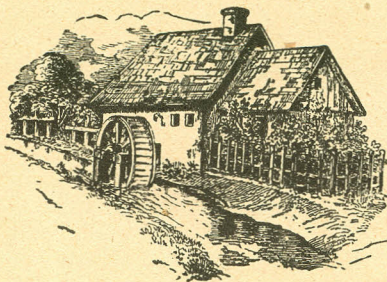
Tavaszi eső.

Esik az eső; szép, csöndes, szitáló tavaszi eső. A gyermekek kiállanak az udvarra, hadd essék néhány csepp a fejükre. A kis leányok azt hiszik, hogy attól hosszúra nő a hajuk. Valamennyien együtt mondogatják ezt a versikét:

*Ess eső, ess eső!
Búza bokrosodjék,
Zab szaporodjék.
Az én hajam olyan legyen,
Mint a csikó farka!
Még annál is hosszabb
Mint a Duna hossza,
Még annál is hosszabb,
Mint a világ hossza!*

Ilyenkor fű, fa, virág felüdül, minden növésnek indul. Az útas megázik, de nem bánja, legalább elmúlik a por és bokrosodik a vetés.

A fiúk az útszéli árokban gátat építenek, abban gyönyörködnek.

A patakocska is megnő és vígan hajtja a malmot. «Kilip, kelep, kilip, kelep!» mondja a malom. A molnár jókedvűen dúdolgatja nótáját:

*Ne aludjál, lisztes molnár,
A garat, a garat üresen jár!*

Hanem ez csak nóta. A garat nem jár üresen. Már föl van öntve az istenadta tiszta búza. Abból a búzából válik majd a finom foszlós cipó.

k K.

Ki Istenben bízik, nem csalatkozik. Kinek szíve telve, megnyílik a nyelve. Kettőn áll a vásár. Káka tövén költ a ruca. Kétszer kettő négy. Kudarcot vallott. Kereket oldott.

Ezer esztendeje annak, hogy a magyarok itt laknak.

*Kondorosi csárda mellett
Gulya, ménes, ott delelget.*

*

*Kocsi út, gyalog út,
Itassatok, itt a kút.*

Édes szülém.

Hogy beteg volt édes szülém,
Ezerjófűvet szedtem én.
Hej, az erdőn, a réteken
Ezerjófű elég terem.

Találós mesék.

<p>1. Gyümölcs vagyok, édes vagyok,
Ha megértem, piros vagyok.
Télen elrejt jól a szalma,
Mi is volnék, ha nem</p> | <p>2. Kerek, de nem alma,
Piros, de nem rózsza,
Rétes, de nem béles,
Kóstoltam, nem édes. — Mi az?</p> |
|--|--|

k, K.

*Kovács Károly, Katalin.
Kéz keret mos.*

d D.

Deres a fű, édes lovam ne egyél. Dörög az ágyú, dob pereg! Dülő falhoz ne támaszkodjál. Dobbal nem lehet verebet fogni. Dolga után lát. Meg se kottyant. Moccanni sem mer.

**Kis kacsóid összetéve szépen:
Imádkozzál, édes gyermekem!**

*Duzzog a kis Ilonka, hogy nem kapott meggyet.
Legalább csak kóstolni adtak volna egyet!*

Jól megrakta édes anyám
Pogácsával a tarisznyám;
Elvesztettem szerencsésen,
Lesz módom a bőjtölésben.

Népdal.

*Sík a pusztá, se halma, se erdeje,
Sugár-magas a toronynak teteje.
Sugár-torony kilátszik a pusztára,
Harangoznak pünkösöd első napjára.*

d, D.

*Dolgozni nem szégyen.
Dobra ütötte a dolgot.*

t T, ty Ty, f F.

Teremtő Istenem, hallgasd meg kérésem!
Többet ésszel, mint erővel. Fából vaskarika.
Fekete földben terem a jó búza. Tüvé tettek
érte mindent. Tyúk is kikaparja az igazságot.
Fölszedte a sátorfáját. Töviről hegyire. Fakó-
lovam fel van kantározva. Fehér, mint a patyolat.

Talpra magyar, hí a haza!

Nyisd ki az ablakot!

Adott Isten friss levegőt, van belőle völgyön, hegyen;
Tárd ki minden ablakodat, hogy neked is elég legyen.
Tárd ki minden ablakodat, hadd frissüljön fel a véred:
Ezért a kis fáradságért *friss egészség lesz a béred!*

*

Tele kamra, tele pince,
Mindig kézben a kilincse.

t, T, ty, Ty, f, F.

Teréz, Tamás, Ferenc.

*Tájról a fogó. Tyúkom
mondja kotkodács!*

Az ember.

Az embert a jó Isten teremtette. Amíg élünk, a jó Isten visel ránk gondot. Ha meghalunk, testünk porrá lesz. De lelkünk örökké fog élni. Halandó az ember, de lelke halhatatlan.

Ha a testnek valami baja van, a lélek is szomorú. *Csak ép testben lakhatik ép lélek.* Jól vigyázzon tehát mindenki az egészségére.

Nem nehéz dolog ám az egészséget megóvni. Egyéb nem kell hozzá, mint *mértékletesség és tisztaság.*

A mértékletesség annyit tesz, hogy evésben, ivásban mértéket kell tartani. Aki addig eszik, iszik, míg csak belé fér, az hamar elrontja egészségét.

Legkönnyebb dolog a tisztaság. Hiszen még pénzbe sem kerül. Jó hideg víz, meg egy kis szappan a legszegényebb házban is akad. Ezért a jóra való gyermek soha sem piszkos. Arcát, nyakát, fülét, kezét mindennap megmossa szappannal is. Miért ne tenné? Hiszen magának használ vele. Nem hiába mondják ám, hogy *a tisztaság fél egészség!*

Lelkünk tisztaságára még jobban kell ügyelnünk. A jóság a lélek fehérsége. A rosszaság a lélek szennye. A tiszta-lelkű, jó embert mindenki szereti.

A szem.

Szememmel látok. Látom a kék eget, a zöld mezőt, a tarka virágot. Látom az én kedves apámat, édes anyám jóságos arcát, és kedves

testvéreimet. Aki nem lát, az vak. Istenem, milyen szerencsétlen a vak ember!

Szememet kemény csontok védik az ütéstől. A szemhéj és a szempilla pedig a portól és az erős világosságtól óvják. De magamnak is óvnom kell szememet. Írás közben nem hajlok az irkára. Olvasás közben sem nézem a betűket nagyon közről, nehogy *közellátó* legyek. Félhomályban nem írok és nem olvasok, mert szemeimet nem akarom megerőltetni.

Hallottam ezt a közmondást: *Úgy őrzi, mint a szeme világát.*

A fül.

Fülemmel hallok. Hallom a rettenetes menydörgést és az édes madárdalt; az ökör bőgését és a szunyog zümmögését. Hallom édes anyám hívó szavát és a templomba hívó harangszót. Hallom a templomban az éneket, az iskolában a tanítást.

Némely ember *nagyot hall*. Ez nagy baj. Még rosszabb annak, aki semmit sem hall. Az ilyen ember *süket*. A süketen született gyermek nem hallja a beszédet. Nem is tanulhat meg beszélni. Az ilyen szerencsétlen gyermek *siket-néma*.

Fülemet tisztán tartom, mert a piszkos fül utálatos.

Az iskolában *figyelek*, hogy a tanító úr minden szavát meghalljam.

Az orr.

Orrommal érzem meg a szagot. Megérezem a rózsa illatát és az égés szagát. Orromon keresztül

veszek lélekzetet. Némely gyermek tátott szájjal vesz lélegzetet. Ez nagyon csunya.

Ki tudja, mire való a zsebkendő? — Rendes tanuló nem megy zsebkendő nélkül az iskolába.

A malac.

Van nekem szép kis malacom!
 Szalontai fajta,
 Épen olyan tarka-barka,
 Mint az édes anyja.
 Mondja, mondja: ku-í-ví!
 Futok, ha kis gazdám hí,
 Ku-í, ku-í, ku-í-ví!

Mondókák.

*Hétfő hetibe, kedd kedvibe, szerda szerűre,
 csütörtök csüribe, péntek pitvarába, szombat szobá-
 jába, vasárnap isten házába.*

Egy, megérett a meggy.
 Kettő, feneketlen teknő.
 Három, majd haza várom.
 Négy, oda bizony nem mégy.
 Öt, leasett a köd.
 Hat, hasad a pad.
 Hét, most süt a pék.
 Nyolc, kukorica gombóc.
 Kilenc, Kis Ferenc.
 Tíz, teknőbe víz.

p P, r R, b B.

Patkószeg is pénzt ér. Benne van a csávában.
Böm-böm bika, vaskarika! Rossz fát tett a tűzre.
Bakony erdő de sűrű vagy, édes hazám, de
messze vagy! Piros a pipacs virága. Ritka, mint a
fehér holló. Bánatosan zeng a madár. Reszket a
bokor, mert madárka szállott rá. Nem oda Buda!
Rozzsal veti be a földjét. Pántlikás kalapom fuj-
dogálja a szél. Rég elhangzott az esteli harangszó.

Hej, Rákóczi, Bercsényi, magyarok vezéri!

Pesten nem segítenek a resten.

Budán nem segítenek a mulyán.

**Békót vertem kesely lovam lábára,
Mért nem hallgat a gazdája szavára.**

Kivánság.

A magyarok szent honának,
Ami kedves szép hazánknak,
Adjon Isten két barátot:
Békességet, szabadságot!

A hazáról.

Azt dalolja a kis madár
A virágos ágon:
Legszebb ország Magyarország
Ezen a világon.

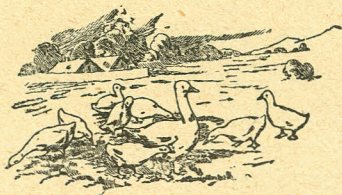
p, P, b, B, r, R.

*Pál, Róza, Béla. Pó-
ruil járt. Bakot lőtt.*

Hazavágyom.

**Jaj, de rég nem láttam
 Szülőföldem táját!
 De rég nem hallottam
 Zöld erdő zúgását,
 Vadgalamb bűgását.
 Rég nem csókoltál meg
 Én édes jó anyám!
 Haza megyek haza!
 Jaj, de boldog leszek
 Azon a kis tanyán.**

A lúd-mama és a libuskák.

*Indúl a lúdmama a lege-
 löre. Hivogatja libuskáit is.
 Azt mondja nekik: Giá-gá,
 giá-gá, gyertek aranyos apró-
 ságaim!*

*Mit gondoltok, gyermekek, megértik ezt a libus-
 kák? De meg ám! Hát el is mennek a liba-mamával
 legelészni a patak partjára. Ott nő a bársony-puha
 fű. Az ám a finom étel!*

*A liba-mama tolla fehér, mint a frissen hullott
 hó; csak a szárnya szürkés. A libuskák pihéje sárga.*

A liba-mama vígan csipegeti a fűvet, kicsikéi is

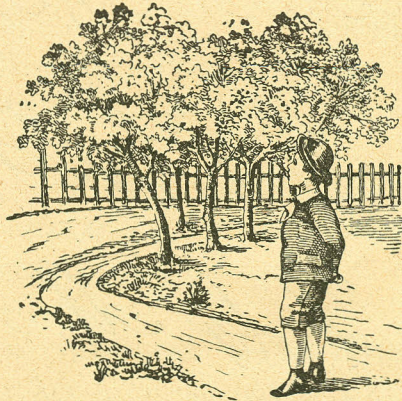
kedvükre lakmároznak. Azután meg is fürödnek a tiszta pataokban. Nem félnek a hideg víztől.

Fürdés után liba-mama fél-lábon álldogál és fél-szemmel vizsgálja az eget. Kicsinykéi pedig letelepednek a puha gyepre és sütkéreznek a napon.

Látod Mari, látod Jutka, jól él ám a kis libuska!

Jani és a méhek.

Elmúlt a kegyetlen tél. Melegén sütt már a jó Isten napja. Zöld a mező, az erdő és a rét. A kertben virágoznak a fák és a cserjék. A virágok körül kis méhek zümmögnek. Méznek valót keresnek a virágokban. Találnak is eleget.

Jani vidáman fütyörészve járkal a kertben. El-elnézi a dolgozó méhecskéket. Ő nagyon szereti a mézet. Kap is néha mamájától.

Édes anyja mondja neki: Látod a szorgalmas kis méheket? A jó gyermek is szeret dolgozni. Tudod, mit dolgozik a jó gyermek? Az iskolában tanul. A ház körül segít szüleinek. Kis kertjét kis ásójával föllássa. Azután vet bele virágot, zöltséget. A virág és a zöltség kikel. A szorgalmas gyermek reggel, este öntözgeti. A jó Isten is öntözi a virágokat. Mivel öntözi? Meleg esővel, hűvös harmattal.

A betűk sorrendje:

A, Á, B, C, Cs, D, E, É, F, G, Gy, H, I,
 J, K, L, Ly, M, N, Ny, O, Ó, Ö, ̈O, P,
 R, S, Sz, T, Ty, U, Ú, Ü, ̈U, V, Z, Zs.

A, Á, B, C, Cs, D, E, É,

F, G, Gy, H, I, J, K,

L, Ly, M, N, Ny, O,

Ó, ̈O, ̈O, P, R, S, Sz,

T, Ty, U, Ú, Ü, ̈U,

V, Z, Zs.

Elbeszélések és mesék.

A KASZÁS CSALÁD.

1. Három gyermek mulatsága.

Kaszásék udvarán vígan játszanak a gyermekek: Sándor, Juliska és Katica.

Édes apjuk csinált nekik egy kis kocsit. Abba a két nagyobbik testvér bele ültette Katicát. Sándor és Juliska húzza a kocsit; ők a lovak.

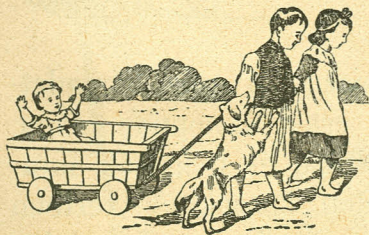
Katica még csak egy éves mult. Nagyon szereti, ha testvérei kocsiztatják. Örömeben kacag és tapsol. Néha meg rájuk kiált:

— Gyű Fakó! Gyű Sárga!

Egy kis ostora is van neki. Avval megcsapja lovait. Akkor a két lovacska nagyot nyerít: I-hi-hi! Nyi-ha-ha!

De azért nem nyargalnak ám sebesen, hanem vigyáznak szépen, nehogy kiborítsák *hugocskájukat*.

Egyszer csak oda szalad hozzájuk Pandur, a házörző kutya. Csa-hol, ugrál és a farkát csóválja. Mutatja, hogy jó kedve van.

Igy mulatnak sokáig. Ez ám a víg élet!

— Ging, gang, giling, galang! — Halljátok-e
gyerekek, Sanyi, Julis, Katica, harangoznak
délre!

Édes anyjuk is hívja őket:

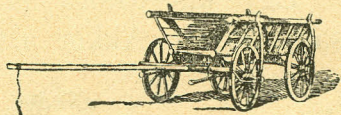
— Ebédelni, gyerekek!

Siet a két nagyobbik. Vezetik Katicát is. Megfogják kövér kezecskéit, hogy el ne essék. Katica szaporán rakja apró lábait: tip-top, tip-top! Pandur velük megy. Ő is megértette a déli harangszót.

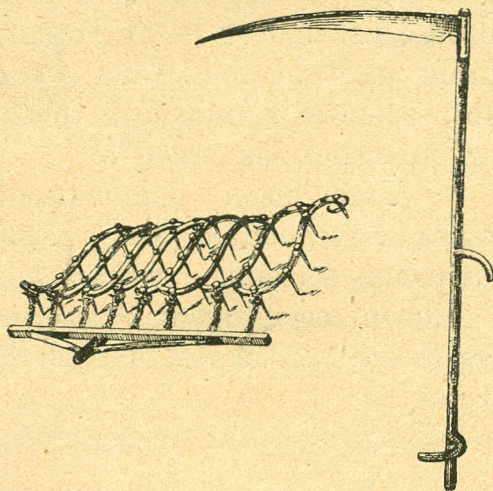
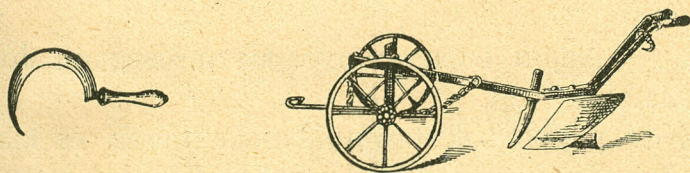
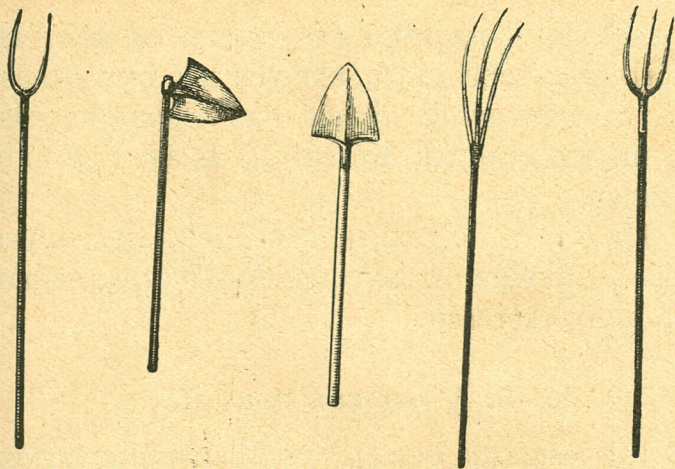
A gyermekek a kis kocsit behúzták a tornácra. Azután siettek a szobába.

2. Kaszás gazda.

Haza érkezett Kaszás gazda is. Kora hajnal óta szántott; délre elvégezte. Kifogta a lovakat és ellátta őket, csak azután gondolt ő maga is az ebédre.

Pedig nagyon fáradt volt. Nem csoda, hiszen ő kora virradattól késő estig dolgozik, csak ünnepnap pihen. A mezőn szánt, vet, boronál és még sok mindeffélét dolgozik. A réten kaszál. A kertben a gyümölcsfákat nyesegeti, ápolgatja. Sok dolga van a szőlőben is. Otthon sem henyél, hanem eteti, gondozza a jószágot. Néha kijavítja a szerket, az ekét meg a boronát. Kapanyelet, ásó-

Gazdasági eszközök.

nyelet meg fejszenyelet is csinál, ha kell. Ha kitörik a gereblye foga, ahelyett is ő csinál másikat. Sok *gazdasági eszköz* van a házban. Ha valamelyik elromlik, Kaszás gazda azt meg tudja igazítani.

Ha ő nem dolgoznék, akkor felesége és gyermekei szükségét szenvednének. Ő az egész háznép kenyérkeresője.

3. A Kaszás család.

Kaszás gazda bement a szobába. Mikor gyermekeit meglátta, elmosolyodott és így üdvözölte őket:

— Adjon Isten, aranyos kis apróságaim. Jók voltak-e ma?

A nagyobbak örömben ugráltak és kiabáltak: Jók bizony, édes apám! Hát aztán hozott-e kis ürgét? — Még Katica is kérdezte: Aputám, hozott-e tisz üjdét? — A Pandur kutya körülugrálta gazdáját, megnyalta a kezét és rá nézett okos szemével, mintha ő is kérdezné: Hozott-e a gyerekeknek kis ürgét?

— Ürgét bizony nem hoztam, felelt nevetve az apa. Egyet láttam, az is elszaladt, mert nem volt nálam só, amit a farkára hinthettem volna.

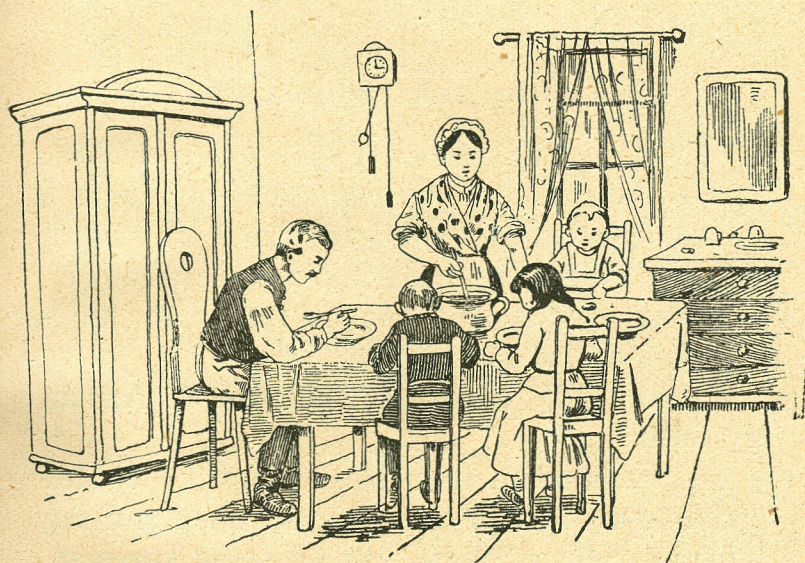
Ebben megnyugodtak a gyermekek. Édes anyjuk épen akkor jött be a párolgó, finom bablevessel.

Az egész *család* letelepedett az asztalhoz.

Az apa helye az asztalfőnél volt, mert ő a család feje. A kis Katica magas karos székben ült, különben nem érte volna föl az asztalt.

Sándor és Juliska nem vártak figyelmeztetést, maguktól elmondták az asztali áldást:

*Jövel, Urunk, légy vendégünk,
Áldd meg, amit adtál nekünk!*

Azután vígan kanalazták az ízletes levest. A leves után következett a jóféle túrós csusza. Sándor azt nagyon szerette. Megevett volna belőle akármennyit is. De édes anyja *figyelmeztette*:

— Fiam, a jóból is megárt a sok. Aki többet eszik, mint kellene, az *mértéktelen*. A mérték-

telen ember megbetegszik, azután szedheti a keserű orvosságot.

Ebéd végeztével a gyermekek összetett kézzel így adtak hálát a jó Istennek:

*Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott.*

A kis Katica összetette apró kacsóit és velük gügyögte az imádságot.

4. Mindenki dolgozzék.

Ebéd után Kaszásné így szólt gyermekeihez:
— Gyermekek! Apátok, alighogy letette a kanalat, már megint a dolgára sietett. Neki sokat kell ám dolgoznia, hogy az egész családot eltarthassa. Tudjátok-e, hányan ülünk az asztalhoz minden istenadta nap?

Sándor egy pillanatig gondolkozott. Azután így felelt:

— Édes apám meg édes anyám: kettő. Meg három gyermek: együtt véve öt. Épen annyian vagyunk, ahány ujjam van az egyik kezemen.

— Bizony, szólt az anya, egy öt-tagú családnak sok mindenfélére van szüksége. És ezt mind apátok szerzi meg. Az ő jóságát *meg kell hálálnotok*.

— Meg is háláljuk, mondta Juliska. Szeretjük őt és szót fogadunk neki. De édes jó anyánkat is szeretjük, mert édes anyánk is sokat dolgozik értünk.

— Én is szeretnék kedves szüleimért dolgozni — szolt Sándor.

— Majd dolgozhatol értünk, ha megnősz, felelt az anya. De azért most is akad neked való dolog. A jóra való gyermek szívesen segít szüleinek a munkában.

Sándor és Juliska egyszerre kiáltották:

— Igen, igen, mi dolgozni akarunk, mi segíteni akarunk édes szüleinknek.

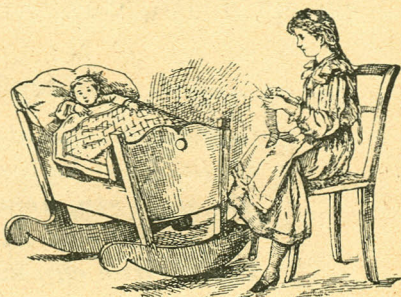
Anyjuk mosolygott.

— Tudom, hogy jó gyermekek vagytok. A jó gyermek pedig nem csak a játékot szereti, hanem a hasznos munkát is. Hát ide hallgassatok! Sándor, te behordod az apró fát a konyhára. Juliskám, te elaltatod Katust, azután kijössz a konyhába segíteni.

A két gyermek nagyon örült, hogy anyjuk hasznos munkát bízott rájuk.

5. Hogyan aludt el Katica?

Kaszásné lefektette Katicát a bölcsőbe. Juliska meg hűségesen ringatta kis hugát. Pedig máskor ilyen tájban a babáját szokta öltöztetni, az volt a mulatsága.

Ringatta, ringatta a kis dajka Katicát, az eleven babát, de a baba csak nem akart elaludni.

Mit csináljon már most Juliska? Gondolta magában, mond egy verset a babának, attól tán elalszik. Mondott is neki egyet, melyet az óvodában tanult. Így mondta:

Cica, Katica.

*Ica-rica, kis Katica,
Kis Katica vállán cica;
Megfogom a cirnos cicát,
Ne karmolja meg Katicát.*

*Ica-rica, kis Katica,
Hová néz a cirnos cica?
Meglátott egy kis egeret . . .
Kis Katica, Isten veled!*

Ettől a verstől nem aludt el Katica. Hanem inkább azt mondta: Vízet!

Juliska *türelmes* leányka volt, nem haragudott meg hugocskájára. Adott neki vizet és megcsókolta a kis cseresznye-száját. Azután mondott neki egy másik verset. Ezt ni:

Bölcső-dal.

*Csendesen, csendesen,
Haja, haja kedvesem!
Aki nem sír, nem kiáltoz,
Annak angyal kis kertet hoz;
Lesz benne egy szép, de szép fa,
Minden ágon arany alma.
Hát még mi lesz? Mi bizony?
Ha nem sírsz, hát megmondom.*

*Kis fészek, meg kis madárka,
Kék a lába, zöld a szárnya,
S azt éneklő csengő hangon:
Aludjál el már, galambom!
S a gyermek, ki hallja épen,
A szemét lehunyja szépen,
Elalszik az énekszóra,
S álmodik majd szépet róla.
Úgy lesz, úgy lesz, úgy bizony,
Haja, haja, galambom.*

Ettől a verstől már elaludt Katica.

Akkor Juliska kiment a konyhába segíteni édes anyjának.

6. A konyhában.

A konyhában már fel voltak mosogatva a fazekak, lábasok, bögrék, a virágos tál meg a tányérok. A kanalak és a villák szép tisztára voltak súrolva.

Juliskának egy tiszta törülő ruhát adott az édes anyja. Avval Juliska letörülgette a tálat meg a tányérokot. Nagyon vigyázott rájuk, egyet sem tört el. Az ivó-poharakat is kitörülgette. Azokban sem tett kárt. Anyja megdicsérte. Azt mondta neki: «*Ügyes és óvatos leányka vagy.*»

Azalatt Sándor behordta az apró fát. Amit behordott, azt nem hányta össze-vissza, hanem rendes rakást rakott belőle egy sarokban. Mert ő szerette a rendet.

A jó anyának örült a szive. Mert látta, hogy gyermekei *szófogadók, dolgosak és ügyesek.*

7. Az apa mesél.

Kaszás gazda esti harangszóra ért haza. Olyan fáradt volt, hogy alig bírta kezét-lábát.

De mikor megtudta, milyen jók voltak a gyermekek egész délután, mindjárt megfeledkezett a fáradságról. Tréfáló kedve kerekedett és szólígtatta gyermekeit:

— Gyertek ide, édes kis bogaraim, gyertek, aranyos apróságaim.

A gyerekek oda szaladtak apjukhoz. Ki elől, ki hátul kapaszkodott a nyakába. Ölelték, csókolták, körül-körül cirógatták.

— No, anyjuk, szólt az apa, meglásd, mi lesz majd. Jövő héten veszek nekik egy pár kis kapát, ásót, meg gereblyét, hadd dolgozzanak a kis kertben. Vacsora után pedig mesélek nekik, az lesz a jutalmuk.

No hiszen több se kellett. Amint a gyermekek mesét hallottak emlegetni, örömben majd kibujtak a bőrukből. Vacsora után pedig könnyörögtek: «Meséljen hát, édes apám! Drága, jó apám, meséljen már!»

Apjuk ezt a mesét mondta nekik:

8. A róka, kis madár és az agár.

Egyszer az agár kiment az erdőre. Amint járkel az erdőben, egyik fáról nagy siránkozást hall. Fölnéz a fára, hát látja, hogy ott sír egy kis madár.

— Miért sírsz, kis madár? — kérdi az agár.

— Hogyne sírnék? Tegnap még öt fiacskám volt a fészekben, ma már nincs csak négy.

— Hova lett az az egy?

— Megette a róka.

— Talán kiesett a fészekből?

— Nem az, én dobtam ki, mert a róka azt mondta, hogy ha nem adom oda egyik fiamat, levágja a fát és megeszi valamennyit. — Jaj, jaj, tudom, hogy ma megint eljön az egyik fiamért.

— Ha eljön a róka, oda ne add a fiadat. Ne félj semmit, itt leszek én is!

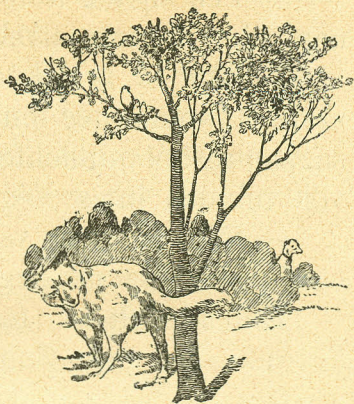
Az agár elbujt a bokorba. Nemsokára előkerült a róka s felkiáltott a madárnak:

— Add ide a legkövőbb fiadat, mert mindjárt levágom a fát!

— Nem adom én, róka uram!

— Akkor mindjárt meghaltok! És a farkával elkezdte nyiszálni a fát. A madár nagyon megijedt, hogy a róka csakugyan kivágja a fát a farkával. De ekkor előugrott az agár.

A róka nem vette tréfára a dolgot; vesd el magad; szaladt, amint csak tudott. De az agár utolérte, megcsipte s hazavitte a gazdájának. Jó volt a róka bundája a gazda bundájába bélésnek.

9. Sándor nem akart lefeküdni.

Az apa elvégezte meséjét. Örültek a gyermekek, hogy pórúl járt a hamis róka. Egyre azt mondogatták:

— Ugy kellett neki, úgy kellett neki! Minek bántotta a kis madarakat?

Egy darabig még játszottak. Katica már bóbiskolt anyja ölében. Végre így szólt a jó édes anyja:

— Feküdjetek le ti is, édes kis csibéim. Holnap jókor fogtok fölkelni.

Juliska le is feküdt mindjárt. De Sándor szeretett volna még fönt maradni és az ollóval újságpapírosból mindenféle állatokat kivágni. Hiába volt minden intés. Végre így szólt az anyja:

— No, ha nem vagy álmos, mondok én is egy mesét. De jól hegyezd a füledet!

Ennek örült ám még csak igazán a mi Sándorunk. De még Juliska is hirtelen felült az ágyban, pedig már félig aludt. A szájukat is nyitva feledték, úgy várták a mesét.

Az anyja így mesélt nekik:

Egyszer a nap már nagyon fáradt volt és lenyugodott. Meglátta ezt a zizegő szellő és így szólt: «A nap már alszik, hát én is lefekszem!»

A zizegő szellő elaludt, a falevelek meg sem mozdultak többé. Akkor a lomb közt daloló madárka így szólt: «Alszik már a fa lombja, hát én is lefekszem!»

A madárka elaludt. Akkor a nyulacska hosszú füleit hegyezte, úgy hallgatódzott. Azután így szólt: «Már a madárka sem dalol, hát én is lefekszem!»

A vadász, ki kürtjét fujta, hirtelen megállt. Így szólt: «Nem látom már a nyulacskát szaladni, hát én is lefekszem!»

Akkor a ragyogó hold fönt a magas égen így szólt: «Ejnye, irgum-burgum, mogyoró! A vadász már nem fujja kürtjét; a nyulacska már nem szalad; a madárka már nem dalol; a fa lombja már nem mozdul; a nap már nem süt. És íme, az a kópé kis Sanyi gyerek még sem alszik! Irgum-burgum, hajlós vessző, mindjárt elmegyek érte és felültetem egy kis bárányfelhő tetejébe!»

Ezen a mesén nagyot kacagott a két gyermek.

— Hohó, édes anyuskám — szólt Sándor — ez már aztán igazi mese. Hiszen a hold nem tudja elvinni a gyermekeket!

— Igazad van, fiacskám, felelt az anya, ez csak mese. De van ám benne igazság is.

— Mi az? — kérdezte Sándor.

— Hát, hogy a jó gyermek úgy tesz, mint a madárka: Korán fekszik és korán kel.

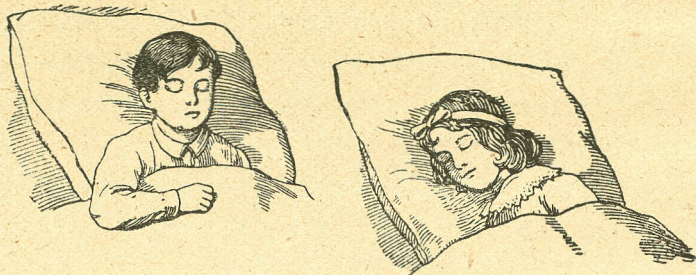
Sándornak megtetszett a kis madár szokása. Bizony okos dolog az: korán lefeküdni és korán fölkelni.

Hamar levetkőzött. Megcsókolta édes apját

meg édes anyját és nyugodalmas jó éjtszakát kívánt nekik. Azután bele bujt az ágyba. Két kezét összetette szépen és hugával együtt elmondta az *esti imádságot*:

Én Istenem, jó Istenem!
 Becsukódik már a szemem.
 De a tied nyitva, atyám!
 Amíg alszom, vigyázz reám.
 Vigyázz kedves szülőimre,
 Meg az én jó testvérimre.
 Mikor a nap újra felkel,
 Csókolhassuk egymást reggel.

Néhány perc múlva a gyermekek édesen aludtak.

10. Reggel.

— *Kukorikú! Kukorikú!*

A Kaszásék kakasa kukorékolt így hajnalhasadáskor. A szomszéd kakasok felelgettek neki, ki vékonyan, ki vastagon:

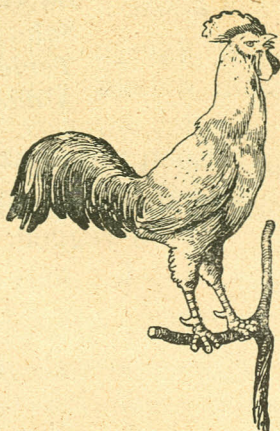
— Kukorikú! Kuko-
rikú!

Erre fölébredt Sándor is, Juliska is. Sándornak mindjárt eszébe jutott, milyen jó szokása van a kis madárnak: korán fekszik, korán kel.

Kitörülte szeméből az álmot, azután egy, kettő, három! kiugrott az ágyból. Már oda volt készítve egy nagy tál *friss víz*. Abban a fürge legényke *derékig* megmosdott. Nem félt ám a hideg víztől!

A nagyapja mondta neki, hogy hideg vízben *derékig* megmosdani nagyon egészséges. Aki így mosdik, az *nem hül meg* egykönnyen és nem lesz köhögős. Azóta Sándor hozzá szokott a hideg vízhez. Attól olyan friss egész nap. Fogadni mernék, hogy derék legény válik majd belőle, aki meg tudja fogni a kasza nyelét.

Juliska is fölkelt és megmosdott épen úgy mint bátyja. Azután a két gyermek elmondta *reggeli imádságát*:

*Édes jó Istenem,
Új napra virradtunk.
A te őrző szemed
Legyen ma is rajtunk.*

*Ne vedd le mirólunk
Soha a szemedet!
Terjeszd ki fölöttünk
Áldásos kezedet.*

Épen mikor az imádsággal végeztek, belépett a szobába édes anyjuk.

— Jó reggelt, gyerekek — így szólt hozzájuk. — Jó hogy fölkeltek. A madarak már csicseregnek a fákon. A méhecskék zümmögnek a virágokon. A nap besüt az ablakon. Rajta, rajta, édes kis csibéim, öltözzetek! Ma *nagy takarítás* lesz, mert közeledik a husvét ünnepe. Lesz ám majd piros tojás is, a jó gyerekeknek!

Sándor és Juliska anyjukhoz szaladtak, jó reggelt kívántak neki és megcsókolták.

Katica még csöndesen aludt bölcsőjében.

A NAGY TAKARÍTÁS.

11. Délelőtt.

— Rajta, gyerekek, rajta! szólt Kaszásné. Kezdődik a munka!

Akkor érkezett oda Éva néni, a meszelő asszony. Ismerte őt az egész falu. Ha valahol nagy takarítás volt, vagy nagy mosás, hát Éva nénit hívták segítségül. Kaszásné és Éva néni hamarosan szétszedték az ágyakat és kihordták az udvarra. A gyermekek is segítettek. Ők hordták ki a székeket, az ágydeszkákat, meg az ablakokat.

A szekrényeket a két asszony a szoba közepére tolta. Mindenik szekrényre egy-egy ócska ponyvát terítették. Így óvták meg őket a mészcepppektől. Kaszásné *gondos* asszony volt.

Kivitték a szobából az asztalt is, hogy ne legyen útban. A falakról leszedték a tükröt meg a képeket.

Minden *bútort* elraktak már az útból. Akkor bevitték egy dézsa szép fehér meszet. Éva néni belemártotta a meszelőjét. Azután bemeszelte a *falakat* és a *mennyezetet*. A *híg* mész lecsepegett a padlóra.

Éva néni később a padlót felsúrolta szalmacsutakkal és homokkal. Kaszásné az ablakokat vizes ruhával lemosta, azután meg száraz ruhával letörülgette. A rozsdás sarokvasakat súroló papirossal tisztára súrolta. Sándor és Juliska mindig mellette voltak és mindent kézhez adtak neki.

Katica bölcsője kint volt a konyhában. Egyszer csak behallatszott a kis leány sírása. Juliska rögtön kiszaladt hozzája és ringatta, becézgette, míg anyjuk oda nem mehetett hozzája.

Uzsonna után a vendégszobát is kitakarították. Délre avval is végeztek.

12. Déli beszélgetés.

Ebéd közben Juliska így szólt Éva nénihez :
— Én nagyon örülnék, ha úgy tudnék meszelni, súrolni és takarítani, mint Éva néni.

— Ez semmi — felelt Éva néni. — Két szobával könnyen végez az ember. Hanem mikor a városban szolgáltam, ott hat szobát kellett takarítanom. Volt ottan hálószoba, ebédlőszoba, fogadószoba, vendégszoba, írószoba és gyermekszoba.

— Azt a sok szobát mind maga meszelte? — kérdezte Juliska.

Felelt Éva néni:

— Oh, galambocskám, azokat nem kellett meszelni. Mert némelyiket a *szobafestő* szépen *kifestette*. Némelyikben meg szép képes papirossal voltak a falak beborítva. Az ilyen képes papirost úgy hívják hogy *kárpit*.

— A festő festette ki a szobákat? Akkor ugyan Éva néninek nem lehetett sok dolga! — szólt Juliska.

— De bizony volt, szivecském — felelt a meszelő asszony. — Valamennyi szobában ki kellett fényesíteni a padlót. Azután a sok rézkilincset is ragyogóra kellett tisztogatni, meg az ablakok réz-fogóit is. Hát aztán a sok bútor! Nem annyi bútor volt ám ott, mint tinálatok. Még elsorolni is nehéz volna hamarjában valamennyit. És azt mind végig kellett tisztogatnom, törölgetnem minden áldott nap.

— Bizony akkor mégis sok dolga volt, Éva néni — szólt közbe Juliska.

— Úgy-e, hogy sok, galambocskám. De ez

még nem minden. Volt abban a házban egy külön *cselédszoba* is. Abban én laktam a szakácsnővel. Azt is én tartottam rendben, meg a konyhát is. Hát még az *éléskamra!* Ott volt a liszt, bab, lencse, burgonya, zöldség, a sok gyümölcs, befőtt, zsír, hús, kolbász, vaj, túró, cukor, kávé, szóval: mindenféle *élelmi szer*. Az éléskamrát is igen gondosan kellett takarítanom. Különben bele vették volna magukat a legyek, svábok, muszkák és egyéb *kártevő* rovarok, de talán még a pókok, hangyák, sőt az egerek is. Szerencsémre a ház többi részét a házi szolga tartotta rendben. A *pincéből* ő hordta föl a bort. A *fás kamarából* ő hordta a fát a konyhára. A *padlásra* szintén ő ügylet.

— Hát *istálló* volt-e abban a házban? — kérdezte Sándor.

— Az nem volt, te kis buksi — felelt Éva néni. — Hiszen a nagyvárosi emberek nem szoktak marhát tartani. Nekik nem igen van szükségük istállóra. Az én gazdám nem volt ám szántóvető ember, mint a te apád, hanem építőmester. *Fészter* sem volt abban a házban, mert a gazdámnak nem volt szekere, ekéje meg boronája. Az *udvar* pedig nagyon kicsiny volt. Szekérrel nem is lehetett volna benne megfordulni.

Sándor igen csodálkozott ezen. Mert az ő falujukban minden háznak volt *istállója*, *fésztere* és *tágas udvara*.

13. Délután.

Délután Éva néni a konyhát meszelte ki. De nem fehérre, hanem barnás-sárgára.

Azalatt Kaszásné a bútorokat szép tisztára lemosta, letörülgette. A gyermekek is segítettek neki. Juliska a két fa-széket lemosta. Volt két nádszékük és két szalmaszékük is. Azokat száraz ruhával törülgette le. A kis *zsámolyt* megsúrolta.

Olyan tiszta lett, mint a frissen esett hó. Éva néni, mikor meglátta, azt mondta:

— No, erre egy királyfi is leülhetne!

Este felé az egész lakás rendben volt. Csak úgy ragyogott a tisztaságtól. Mikor Kaszás gazda fáradtan haza érkezett, így szólt:

— Öröm itthon lenni!

A SZEGFŰ MEG A BÁRSONY.

14. Készülődés.

Másnap megint jókor keltek föl a gyermekek. Azt mondta nekik az anyjuk:

— Sándor, Juliska, gyertek velem az istállóba. Segíteni fogtok nekem.

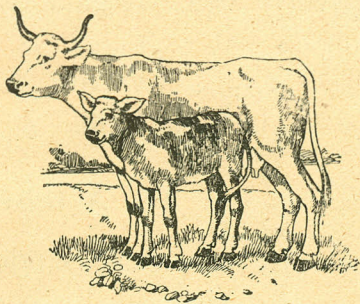
Sándor fogta a fejő-széket, Juliska meg a tejes rocskát. Vitték az anyjuk után. Anyjuk

pedig egy szakajtóba vagdalt burgonyát tett. A burgonyára korpát és sót hintett. Azután így szólt:

— Reggelit viszek a Szegfűnek meg a Bársonynak.

Mind a hárman bementek az istállóba. A lovak már nem voltak otthon, mert a gazda kiement szántani. Csak a két tehén volt otthon.

A Szegfű tehénnek volt egy kis bocikája. Ez szakasztott olyan volt, mint az anyja. Szőre fehérlett, mint a hó. Csak a homlokán meg a hátán volt egy-egy fekete folt. Nagy, szelid szemével barátságosan nézett a gyermekekre.

A Szegfű azt mondta a gyermekeknek: Múúú! Azután végig nyalogatta bocikáját.

Juliska kérdezte:

— Miért nyalogatja a Szegfű a kis bocit?

— Azért, mert szereti és mert meg akarja mosdatni és fésülni — felelt neki anyja.

Azután Kaszásné kivett egy bögréből egy kis sót, Juliska markába tette és így szólt:

— Nesze, kis leányom, ezt a sót vidd oda a Szegfűnek, hadd nyalja ki a kezedből. Ne félj, nem bánt. A tehén szereti a sót.

Juliska oda tartotta tenyerét a tehénnek.

A Szegfű nagy nyelvével mohón végig nyalta a kis leány tenyerét.

Juliska nagyot sikoltott és azt mondta: «Jaj, édes anyám, hiszen a Szegfű *nyelve olyan, mint a reszelő!*»

Kaszásné mosolyogva szólt:

— Jó az a tehénnek, hogy ilyen reszelős nyelve van. Legalább meg tudja vele fésülni a kis fiát és magát is. De egyébre is használja a reszelős nyelvét. Avval fogja meg a füvet, amit le akar tépni.

15. A tehén kérődzik.

Egyszer csak Sándor is elkiáltotta magát:

— Nini, édes anyám, mit csinál a Bársony! Úgy tesz, mintha ennék, pedig nincs előtte semmi, üres a jászol.

— A Bársony most *kérődzik* — felelt Kaszásné. — Mikor a szénát megette, csak *nagyjából* rágta meg és úgy nyelte le. A gyomrában a széna megpuhul. Onnan visszakéri a szájába, jól megrágja és újra lenyeli. Az apróra megrágott szénát a tehén gyomra jól *megemészt*. Kiszí belőle minden *tápláló részt*.

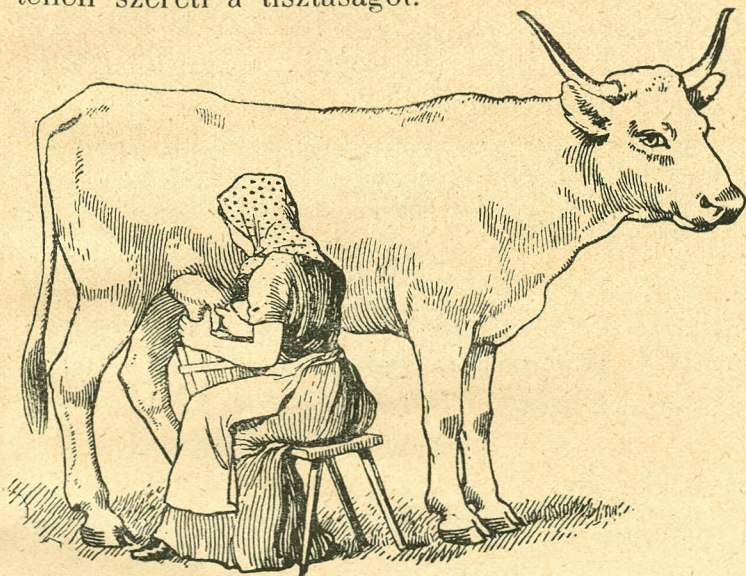
— Igen ám — szólt Sándor — de hogy van az, hogy a ló nem kérődzik, meg a kutya sem és a macska sem.

— Az úgy van, — felelt az anya — hogy az állatok nem élnek mind egyformán. A tehén

kérdő állat, de a ló nem az. Azonban már elég is volt a kíváncsiságból. Hiszen annyi kérdezni valótok van, hogy nem győzők felelni.

16. Fejik a Bársony tehenet.

— Most munkára föl! — szolt az anya. — Először is friss szalmát a tehenek alá, mert a tehén szereti a tisztaságot.

A gyermekek néhány *öl* szalmát hordtak be és oda hintették szépen a tehenek alá. Anyjuk pedig így szolt:

— No Sándor, most meglátom, ügyes fiú vagy-e? Tedd ezt a kis *abrákot* a Bársony elé a jászolba. Attól jobban leadja a tejet.

Sándor kissé félénken közeledett a jászolhoz. De anyja biztatta.

— Ne félj, kis buksi! Hiszen a tehén *jám-bor* állat, nem döf. Nem bánt az senkit. A szarvát csak *védekezésre* használja, ha valami harapós kutya bántani akarná.

Sándor oda tette az abrakot a tehén elé. Anyja pedig leült a Bársony mellé a kis fejő székre. Térde közé fogta a rocskát. Előbb egy kissé megmosta a tehén *tőgyét*, azután huzogatni kezdte a tehén *emlőit*.

A Bársony vígan ropogtatta a finom abrakot. A rocskába pedig csurgott a szép fehér tej. Így: srr, srr, srr!

17. A tej.

Telt, telt szép lassan a rocska fehér, habzó tejjel. A gyermekek csöndesen nézték. Végre Juliska így szólt:

— Jaj, de kedves állat ez a Bársony. Milyen sok tejet ad nekünk!

— Bizony sokat, felelt az anya. Reggel öt litert ad, este négyet.

— Hát akkor minden nap kilenc liter tejet ad a Bársony — kiáltott Sándor.

Eltaláltad — szólt az anya. — De nyáron, mikor jó legelőre járhat, tizenkét litert is ad.

Mig így beszélgettek, elvégződött a fejés. A rocska majdnem tele volt. Kaszásné félre állította a sarokba és egy rostával leborította.

18. A gyermekek tejet kapnak.

Az anya ekkor így szólt:

— Juliskám, szivem, szaladj a konyhába. Hozd ide a zöld mázas kis csuprot.

Juliska szaladt. Egy perc alatt visszajött a zöld mázas kis csuporral.

Az anya mindenik gyermeknek töltött egy-egy csuporral a friss, meleg tejből. A gyermekek kiitták utolsó cseppig. Nagyon jól ízlett nekik. Harmadszor is tele töltötte Kaszásné a csuprot. Így szólt:

— Ezt eltesszük Katicának. Majd ha fölébred, jól fog neki esni. De most a boci is reggelizni akar ám!

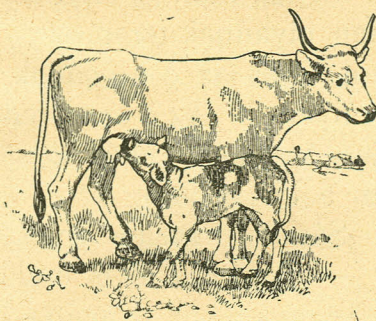
19. A boci szopik.

Kaszásné gyorsan eloldotta a boci kötelét. A boci meg szaladt az anyja tőgyéhez. Tudta már a járást. Közben azt mondta:

Mmm!...

— Mit beszél a bocika? — kérdezte Juliska.

— Bizonyosan azt mondja: «Ehetném!» felelt Sándor.

A Szegfű tehén tőgyén négy emlő fityegett. Azok között a boci egy pillanatig válogatott. Az-

után hirtelen bekapta az egyiket és szopott, ahogy csak bírt.

A gyermekek oda mentek hozzá. Simogatták, szólígtatták. De a boci ügyet sem vetett rájuk. Csak szopta, szopta az édes, meleg tejecskét. A szája tejhabos lett, olyan mohón szopott.

— Úgy látom, a boci nagyon szereti a tejet — szolt Juliska. De talán egy kis abrakot is kellene neki adni. Attól jobban nőne.

Kaszásné nevetett:

— Ej, te kis bohó — mondá — nem kell annak most még egyéb, mint tej. Nem is tud egyebet enni, mert még nagyon fiatal.

Juliska egy kissé gondolkozott. Azután így szolt:

— De, édes anyám, hiszen a kis csibe is nagyon fiatal, mikor a tojásból kibujik. Mégis tud köleskását enni.

— Az más — felelt az anya. — Azt a jó Isten olyannak teremtette, hogy mindjárt tudjon enni. Mert az ő anyjának nincs teje. De a boci könnyen él. Az ő anyjának van emlője és abban teje. A tehén *emlős állat*. Emlőjéből szoptatja fiát, a kis bocit.

Sándor hirtelen így szolt:

— Akkor a ló is emlős állat. Láttam, hogy az is emlőjéből szoptatja kis fiát, a csikót.

Kaszásné már nem hallgatott oda. Vissza kötötte a bocikát a helyére. Szénát tett a tehe-

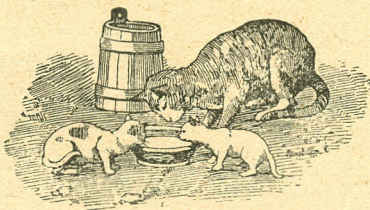
nek elé a jászolba. Aztán fogta a rocska tejet és a gyermekekkel a konyhába ment.

20. A cicák reggeliznek.

— No, Juliskám — szól az anya a konyhában — most leszűrjük a tejet. Add ide hamar a szűrőt.

Juliska oda adta. Anyja *tejes köcsögökbe* szűrte el a tejet. Két köcsög megtelt és még maradt is egy kis tej.

— Cic, cic! — kiáltott Kaszásné. Rög-tön ott termett az öreg cica. Utána jött két fiacskája is, az Ugri meg a Bugri. A maradék tej az övék lett. Föl is nyalták hamarosan. A cicák még kértek. Így ni: «Mia-u, mia-u!» De a gazdasszony azt mondta nekik:

— Ebből bizony nem esztek többet. Ered-jetek egerészni. Sicc ki!

Azután Juliska a rocskát kiöblítette tiszta vízzel. Mert látta, hogy édes anyja is úgy szokott tenni. Utóbb fogta a seprőt. Kiseperte a konyhát.

Ez a kis leány idejében szokik a munkához és a tisztasághoz. Bizonyosan jó gazdasszony válik majd belőle.

21. A házi állatok.

Este együtt volt az egész család. Sándor így szólt apjához:

— Édes apám, a mi Bársony tehenünk igen sokat *használ* nekünk a tejevel. Meg a Szegfű is, mikor nincs kis bocija. Hát a többi tehen is ilyen *hasznos*?

— Ilyen az mind — felelt az apa. — De hasznos ám az ökör is, amely a tehen családjába tartozik. Mert azt járomba fogjuk, aztán szántunk rajta. Meg a szekeret is húzatjuk vele. Utóbb pedig levágja a mézszáros. Akkor a husát megeszik az emberek. A bőréből csizmát csinálnak, a szarvából fésüt, a csontjából enyvet.

— Így bizony megérdemli a tehen, hogy enni adjunk neki és gondozzuk — szólt megint Sándor.

— Meg bizony — felelt az apa. — Épen a *hasznáért tartjuk a tehenet a háznál*. Azért mondjuk, hogy a tehen *hasznos háziállat*.

— De hiszen akkor a ló is háziállat — szólt Sándor. — Mert azt is a hasznáért tartjuk a háznál.

Erre már Juliska is közbe szólt:

— Az én kendermagos tyúkjaim sem *ingyen-élő* állatok ám! Megérdemlik a búza-ocsút, mert sok-sok tojást tojnak.

— Igazatok van — felelt az apa. — A ló is háziállat, meg a tyúk is. Mindeniket a hasznáért tartjuk a háznál.

— A disznót és juhot is a hasznáért tartjuk, meg a kutyát és a macskát is — szólta Sándor.

— De a ludat, a kacsát, a pulykát, meg a galambot is — mondta Juliska.

— Jól mondjátok, gyermekeim — szólta most Kaszás gazda. — Ezek mind hasznos állatok. Megérdemlik, hogy jól gondozzuk őket. Adunk is nekik tiszta lakást és elegendő eledelt. Nem engedjük őket bántani. Ha valami bajuk van, gyógyítjuk őket. *Minél jobban gondjukat viseljük a háziállatoknak, annál többet használnak ők nekünk.*

KASZÁSNÉ KÖNYVE:

22. Egy ócska könyv.

Vacsora után Kaszásné lefektette a kis Katicát. Azután így szólta a gyermekekhez:

— Gyertek ide, apróságok! Tegnap, takarítás közben, leltem valamit a kamarában, a mestergerendán. Találjátok ki, mit?

Sándor és Juliska elkezdtek találgatni. Mondtak mindenfélét. De hiába törték a fejüket. Nem találták ki, hogy mit lelt édes anyjuk a kamarában, a mestergerendán.

Az anya mosolygott. Végre a ládához ment és kivett belőle egy kis ócska könyvet.

— Nézzétek, ezt találtam. Ebből a könyvből tanultam én, mikor még iskolába jártam.

— De hiszen az nagyon régen lehetett! — szólta Sándor csodálkozva.

— Bizony annak elmúlt már húsz eszten-
deje — felelt Kaszásné.

A fiú egy darabig gondolkozott, azután így szolt: «De hát hogy lehet az, édes anyám, hogy ilyen sokáig megmaradt a könyve. Hiszen a Takács Marcinak az ősszel vett az édes apja egy szép kis könyvet, aztán már karácsonykor másikat kellett neki venni. Egy fél évig sem tartott nála az a gyönyörű képes könyv. Mind elrongyolta az iskolában.»

— Meghiszem én azt — felelt Kaszásné. — De én jól vigyáztam ám a könyvemre. Forgasd csak végig a leveleit. Nem találsz benne se tinta-foltot, se piszokfoltot, se szamárfüles levelet. Most is olyan, mint mikor édes apám hozta a városból. Csak a papirosa sárgult meg egy kicsit. Az iskolában azt mondta a tanító úr: «*Amilyen a tanuló, olyan a könyve!* Rendes, tiszta gyerekek tiszta a könyve. A mocskos, gyürődött könyvnek a gazdája nem rendes gyermek.» Én hallgattam az én kedves, jó tanítóm szavára és most itt van ni, nincs az én drága régi könyvecskémnek semmi baja.

— No, kedves anyám — szolt Sándor — én is úgy teszek majd, mint maga. Édes apám megígérte, hogy ősre beirat az iskolába. Meglátják majd, hogy mennyire vigyázni fogok én is a könyvecskémre.

— Úgy is kell — mondta Kaszásné. — A jó

könyv drága kincs. Többet ér aranyból, ezüstnél. Lám, ebben a kis könyvben is sok szép mese és vers van. Gyönyörűség olvasni.

— Drága anyám, kedves anyám, olvasson belőle! — így rimázkodtak a gyermekek.

— Ha szívesen hallgatjátok, olvasok szívesen. Sándornak egy mesét, Juliskának egy verset. Meg is toldom eggyel kettővel, ha meg nem únjátok hallgatni.

Kaszásné ezeket olvasta:

23. Kicsi fiú, nagy ostor.

Volt egyszer egy nagy falu. Ebben a nagy faluban lakott egy kicsi fiú.

Egyszer azt mondja a kicsi fiúnak az édes anyja, hogy hajtsa ki a libákat a mezőre.

Jó, szófogadó gyermek volt a kicsi fiú. De most mégis rossz kedvvel ment ki a mezőre, mert nem volt ostora. Hanem azért csak ment, mendegélt a libákkal.

Alig ért a rét széléig, hát egyszer csak látja, hogy két cserebogár repül feléje. Olyan sebesen repültek, mint a szél. Megörült nekik a kicsi fiú. Kapja a kalapját s nagy hirtelen leborítja mind a kettőt.

Tüstént haza szalad. Kihozza az édes apja görbeszarvú ekéjét. Belefogja a két kis cserebogarat s elkezd velök szántogatni a sánc partján.

Mire este lett, már megszántott egy akkora darab földet, mint az édes apja házának az udvara. Be is vetette mindjárt szemén szedett kendermaggal.

Meleg napsugártól, permeteg esőtől nemsokára nagyon megnőtt a kis fiú kendere. Mikor elkezdette nyüvögetni, még a kalapja sem látszott ki belőle. Har-

madnapra már ki volt nyűve a kender. Ekkor a forró napon megszáritotta s beleáztatta a kerek tóba. Őt nap múlva kiszedte a kendert a tóból. Kiterítette s újra megszáritotta a jó meleg napon. Végre kitilolta, meghéhelte. Olyan szép, fehérszálú kender lett belőle, mint a patyolat.

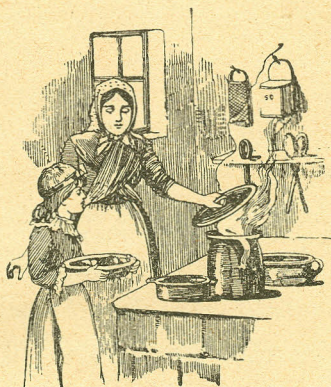
Lett is erre gyöngyvirágos jó kedve a kicsi fiúnak! Mindjárt akkora ostort font a kenderből, hogy hetedhét országra futamodott a híre. Aztán a vállára vetette s kiszaladt a mezőre. Itt elkezdett vele hatalmasan csattogatni, pattogatni a libaseregnek. Egyszer csak akkorát cserdített a fiúcska az

ostorával, hogy a föld elhasadt, a gát elszakadt, a víz elapadt. Még a te szájacskád is tátva maradt. — Itt a vége, fuss el véle!

24. A kis gazdasszony.

1. Jó gyermek Juliska,
De az ám a kincsem ...
Nincs ő neki párja,
Két határon sincsen.
2. A jó kis gazdasszony
Most pityókát hámoz,
Beviszi, ha kész lesz,
Az édes mamához.

3. Aztán meg a konyhán
 Segít a mamának,
 S pompás levest főznek
 Az édes apának.

4. Édes apa ott künn
 Nehéz munkát végez...
 No, de haza jött már
 S leül az ebédhez.
5. Azt a jó ebédet
 Dicsérni se győzte:
 «De jó ez az étel...
 No ezt bizonyára
 Kis Juliskám főzte!»

25. A kecske meg a farkas.

Egyszer a kecske az erdőbe ment legelészni. Amint ott legelészik, meglátja a farkas. Mondja a kecskének:

— *Kecske-becske, megeszlek!*

Nem szólt a kecske egy szót se, hanem neki szegezte a szarvát, jól megrázogatta, jobbra-balra hajtogatta. A farkas csak nézi, csak nézi egy darabig, mit csinál a kecske a szarvával, utoljára nem állhatta tovább, megszólítja:

— *Kecske-becske, mit csinálsz?*

*Két puska a fejemen,
Most töltöm meg fegyverem.
Akit érek, meglövöm,
Két szarvammal feldöföm.
Piff-paff, dirr-durr,
Elsütöm!*

Megijedt a farkas, hogy micsoda veszedelem lesz ebből, s odakiált a kecskének:

— *Kecske-becske, ne lőjj még!*

— *De bizony lövök! — mondta a kecske.*

— *Jaj, ne lőjj még! Jaj ne lőjj még! Csak addig várj, míg a sűrűbe szaladok.*

26. Miért sutafarkú a medve.

A róka valahogy halat szerzett. Zsinegre fűzte, a vállára vetette s ballagott haza felé. Az úton találkozik vele a medve.

— *Hol vetted ezt a halat, komám? kérdi a talpas.*

— *Fogtam, felelt a róka.*

A medve is szeretett volna halat enni. Kérte hát a rókát, tanítsa meg őt is, hogy kell a halat fogni.

— *Az nagyon könnyű mesterség, mondta a róka. Eredj a jégre, ott vágj egy léket s abba ereszd bele a farkad. Kis vártatva szűrást fogsz érezni. De arra rá se hederíts. Az annak lesz a jele, hogy csimpajkoznak már a farkadba a halak. Mennél tovább lesz a farkad a vízben, annál több hal kapaszkodik belé. Mikor aztán nem állhatod tovább a szűrást, rántsd ki hirtelen a farkad!*

Megfogadta a medve a tanácsot. Addig tartotta a lékben a farkát, míg bele nem fagyott. Most hirtelen nagyot rántott rajta, s ott maradt a farka. Azóta suta farkú a medve.

27. A három fiú.

Egy szegény embernek volt három fia. Mikor megnőttek, elküldte őket világgá, hogy tanuljanak valami mesterséget. A fiúk elmentek. Az egyikből borbély lett, a másikból kovács, a harmadikból katona.

Mikor már nagyon sokáig voltak oda, visszatérték újra az atyjokhoz. «Na — szólt nekik az apjok — álljatok elő! Mit tanúztatok?»

A fiúk elkezdtek hetvenkedni. Mindegyik nagy szájjal dicsekedett. A legidősebb ezt beszélte: «Egyszer harmadmagammal jártam a mezőn. Hirtelen felszökik előttünk a bokorból egy nyúl. Én fogadásból utána szaladtam s futtában megborotváltam.»

«Sokra vitted, fiam!» felelt az atyjok. «Hát te, középső fiam, mit tanúttál?»

A kovács azt mondta: «Amint egy este a műhely előtt ültem, arra vágtatott egy uraság négylovas hintóban. Sietős volt az útja nagyon; nem állhatott meg. Pedig a patkó csak úgy kocogott a lovak lábán. Akár meg se álljon! — mondtam az uraságnak — s csak úgy sebes futtában le is szedtem a lovakról a patkót s fel is vertem rájuk.»

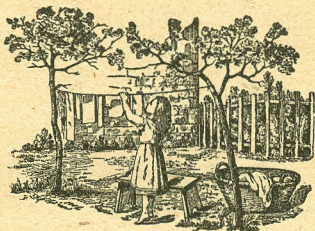
«Ez is valami, fiam! No állj elő most te, legkisebbik!»

A katona azt mondta: «Apám! Egyszer kimentem sétálni a mezőre. Hirtelen megeredt a zápor. Úgy szakadt, mintha vödörrel öntötték volna. De én kirántottam a kardomat s oly gyorsan forgattam a fejem fölött, hogy egy csepp nem sok, de annyi sem esett rám.»

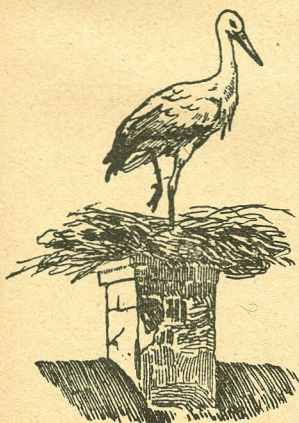
«Na fiaim, úgy látom — szólt az apjok — sokat tudtok. De egyet még sem tanúztatok meg: az **igazmondást**. Takarodjatok a szemem elől s addig visza se kerüljeteK, míg ezt is meg nem tanúljátok!»

28. Nagymosás.

1. Süss fel nap, jőjj fel nap,
Isten kapujába!
Ki van teregetve
A baba ruhája.
Kimostam jószagú
Viola szappannal,
Csókolgasd, szárítgasd
Meleg sugaraddal!
2. Arany vasalóval
Majd ki is vasalom,
Liliomfehéren
Pipikére adom.
Tudom, ha meglátja,
Mondja is majd apa:
«Egyedem-begyedem,
Jaj de csecse baba!»

29. Gólya.

Gólya, gólya, kelepelő,
De magas a kéménytető!
— Szeretem én a magasat,
Belátom a nádastavat,
Délibábos nagy rónát,
Bólingató vadrózsát.

30. Mindenki tanuljon meg olvasni.

Tetszett a gyermekeknek, amit édes anyjuk olvasott nekik. Juliska különösen a versnek örült, mert abban ő róla volt szó.

Sándor szerette volna, ha édes anyja egyfolytában elolvasott volna a könyvből minden mesét és minden verset. De anyja azt mondta:

— Elég volt egyszerre ennyi. Most aludni megyünk. Máskor majd olvasok többet is.

Sándor gondolta magában: «Milyen jó dolog az, ha az ember olvasni tud. Hátha én is tudok. Megpróbálom.»

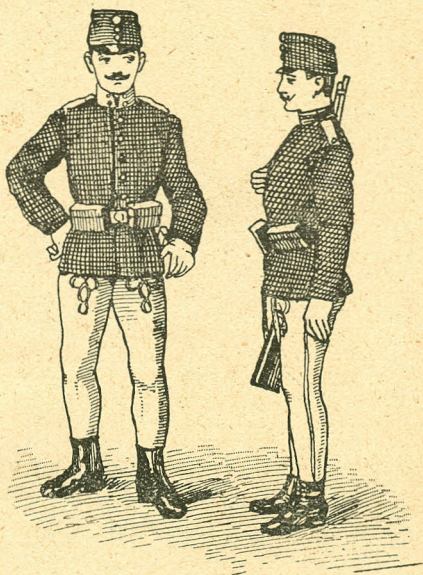
Kezébe vette a könyvet és nézegette. Hát persze, hogy nem tudott olvasni. Csupa fekete sorokat, gömbölyű, hosszúkás és görbe kis alakokat látott benne. De hogy melyik mit jelent, azon hiába törte a fejét.

Kaszásné mosolygott. «Nem úgy megy ám az, fiam. Az olvasást tanulni kell. Én ismerek olyan embert, aki nem járt iskolába és nem tud olvasni, írni. Bánja is most már keservesen.»

— Miért bánja? — kérdezte Sándor. — Hiszen ha dolgozni tud, akkor megél olvasás nélkül is.

— Megél ám, de hogyan? — felelt Kaszásné. — Mikor katona volt, igen szerették a tiszt urak, mert nagyon jól egzecérozott. Lőni úgy tudott, hogy kitüntetést kapott érte. Kapott volna csillagot a gallérjára és lehetett volna

belőle *káplár*. De nem lett, mert írni, olvasni nem tudott. *Közlegény* maradt. Mikor haza jött, itthon is mindenki megszerette. Azóta már megtették volna öreg bírónak is, de nem lehet, mert nem ismeri a betűt. Ha levelet kap, kénytelen mással elolvasatni. Ha a kisbíró *hivatalos írást* visz neki, a szomszédjától kérdi meg, hogy mi van benne. Ha a városban akad dolga, ott sem tud eligazodni, mert nem tudja elolvasni az ut-

cák és boltok fölírásait. Bánja és szégyenli a dolgot nagyon. De most már nem segíthet a baján.»

Sándor azt gondolta magában: «Csak én járassak iskolába! Tudom, egy napig sem maradok el a tanításról. Mert én szeretnék minél előbb olvasni tudni.»

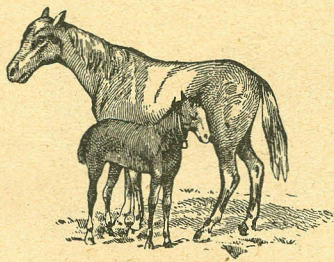
A KIS LOVAS.

31. Ferkó pajtás.

Egész éjjel szakadt az eső. Reggelre feneketlen sár lett. Másnap nem lehetett a mezőn

dolgozni. Kaszás gazda tehát otthon maradt. Volt elég dolga a ház körül is. Dél felé azt mondta:

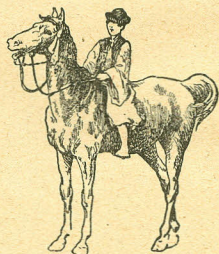
— Meg kell patkoltatni a lovakat. Sanyi fiam, ülj fel a Tündérre, te is velem jössz a kovácshoz.

Sándor alig tudott hová lenni örömeiben. A Tündér szép sárga ló volt. A homlokán fehér csillagot, a lábain fehér harisnyákat viselt. Mel-

lette szaladgált a csengős csikója; azt Kedvesnek hítták.

Kaszás gazda fölültette a fiút a lóra. A másik lovat Szellőnek hítták. Azt ő maga vezette kötőféken. Sándor keményen ült a Tündér hátán. Félni egy cseppet sem félt. Az apja gondolta magában: «Ez a fiú legény lesz a talpán, ha a jó Isten megsegít bennünket.»

Csöndesen haladtak. Sándornak eszébe jutott egy vers, melyet még kisebb korában tanult. Elkezdte magában mondogatni:

Matyi huszár.

De nagy úr is a huszár!
Mindenüvé lovon jár.
Szegény gyalog katona
Nem jár lovon sehova.

Matyi huszár megjárta,
Nem vigyázott magára.
Büszkélkedett a lován,
Mint valami kapitány.

Egyszer aztán a Ráró
Levetette magáról.
Már nem az a hős gyerek,
Fáj a lába . . . pityereg.

Gyalog vitéz neveti,
Gúnyolódva szól neki:
«Huszár ne ülj a lóra,
Nem esel majd le róla!»

Eközben Vargáék háza elé értek. A ház előtt álldogált a kis Varga Ferkó. Vargáéknak nincs lovuk, nem is volt. Ferkó még soha sem ült lóháton. Hát bizony szomorúan nézte, hogy pajtása lovagolhat, ő meg nem. Sándor meglátta Ferkót és észre vette rajta, hogy szomorkodik. Megsajnálta. Szólt az apjának:

— Édes jó apám, nézze csak, hogyan búsul Ferkó. Szegény, talán soha sem ült még lóháton. Kérem szépen, édes jó apám, ültesse fel a Szellőre. Vigyük el a kovácműhelyig.

Kaszás gazda hajlott a fiú kérésére. Fölültette Varga Ferkót a Szellő hátára.

Ferkó hálás pillantást vetett Sándorra és azt mondta neki:

— Várj csak Sanyi, édes apám csinál nekem nyilat. Majd te is lőhetsz vele!

32. Márton bácsi.

A *községháza* előtt egy öreg embert láttak. Fehér volt a haja meg a szakálla, mint a hó. Egy nagy bottal botorkált.

Sándor rögtön megismerte az öreget. A vak Márton bácsi volt az. Szegény vak ember haza felé igyekezett. Az utat jól ismerte. De nem látta a sarat és a pocsogókat. Minduntalan belelépett hol az egyikbe, hol a másikba. Ilyenkor a sár és a víz végig föccsent ruháján.

Két fiú gátat épített az utcai folyókában. Ezek látták Márton bácsi baját és nevettek rajta. Sándornak megesett a szíve a vak emberen. Megkérte édes apját:

— Kérem szépen, édes jó apám, szállítson le. Engedje meg, hogy szegény Márton bácsit haza vezessem.

Kaszás gazda megengedte. Sándor oda szaladt Márton bácsihoz és azt mondta neki:

— Én vagyok a Kaszás Sanyi. Adja ide a kezét, haza vezetem.

Márton bácsi nem szólt semmit. Oda adta kezét a kis fiúnak. Hagyta magát vezetni. Sándor szépen kikereste a jó utat. Márton bácsiék kapuja előtt azt mondta:

— Itt vagyunk már. Isten áldja meg, Márton bácsi!

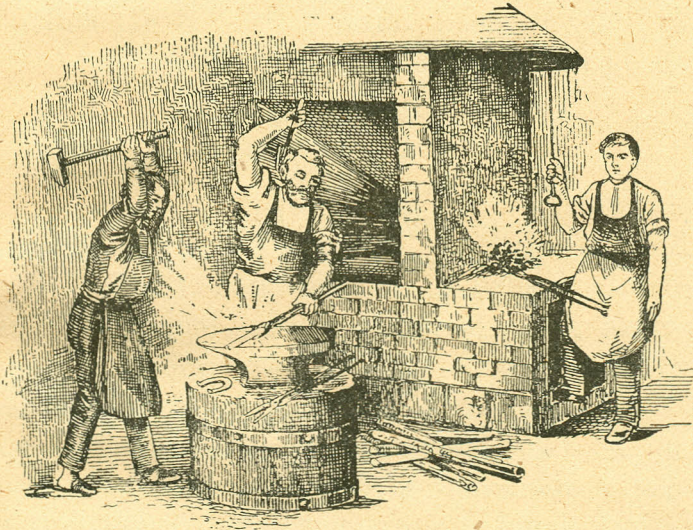
Az öreg ember azt felelte neki:

— A jó Isten látott, fiam. Ő majd megfizet neked!

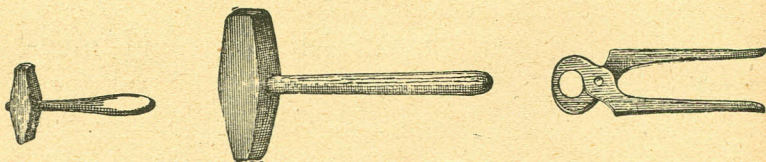
Sándor nem bánta, hogy most gyalog kell mennie. Mert a szívében egy hang azt mondta neki: «Derék fiú vagy, helyesen cselekedtél!»

33. A kovácműhely.

Sándor szaladt vissza a kovácműhely felé. Mert szerette volna látni, hogyan patkolják a lovat.

A műhelyben a kovácmester meg a legénye már javában dolgozott. Az inas a nagy fujtatót taposta. Mind a hárman kormosak voltak. A mester egy nagy fogóval egy tüzes patkót tartott az *ülön*. A jobb kezében *kalapács* volt, avval

ütötte a vasat. Szemközt állott vele a legénye, az meg a nagy kalapáccsal segített neki. A vas csak úgy szórta a szikrát mindenfelé.

A kalapácsok egész kis nótát vertek ki az ülőn. Sándornak erről eszébe jutott a «*Kovácsok dala,*» melyet egyszer egy iskolás fiútól hallott. Úgy tetszett neki, mintha most is ezt hallaná. Vele is mondogatta a kalapácsokkal:

Kip-kop, kip-kop, kalapács!

Kicsi kovács, nagy kovács,

Üssed, üssed a vasat,

A szép hajnal már hasad.

Fujtatóval,

Fujtatóval

A szénét hevítjük,

Azt a vasat,

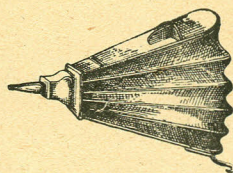
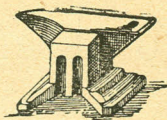
Azt a vasat

Jól megtüzesítjük.

Kicsi kovács, nagy kovács,

Kip-kop, kip-kop kalapács!

Mikor a patkó kész volt, a mester kivitte a műhely elé. Ott álltak a lovak. A Tündérnek egyik lábát fölfogták. A kovács egy nagy *reszelővel* egyenletesre reszelte neki a *patóját*. Azután ráillesztette a patkót a ló patájára és oda szegezte.

Sándor kérdezte apjától:

— Nem fáj a Tündérnek?

Felelt az apja:

— Nem, mert a patája *szarúból* van. Az nem érez fájdalmat. A te körmöd is szarúból van. Az sem fáj neked, ha levágják.

Megint kérdezte Sándor:

— Hát mire való a lónak a patkó?

— Arra — felelt az apja — hogy el ne kopják a patája. Meg hogy kapaszkodni tudjon a *lejtős úton* és a síkosen.

— Hát a tehénnek meg az ökörnek miért nem vernek patkót a lábára? — kérdezte Sándor.

— Azért, mert azoknak a patája nem kopik nagyon, mivel nem nyargalnak. Meg azért is, mert a tehénnek és az ökörnek mindenik lábán *hasított* vagyis *két patája* van. Mikor lép, a két pata széjjel válik; arra nem igen való patkó. A lónak csak *egy patája* van; arra jól rá lehet verni a patkót. Azonban jártam én már olyan vidéken, ahol az ökörnek is vernek két fél patkót a lábára, mivel az út köves.

Elvégződött a patkolás. Kaszás gazda fölültette Sándort a Tündérre, Ferkót a Szellőre. A két kis fiu büszkén lovagolt haza felé.

NAGYAPÓ MESÉI ÉS TRÉFÁI.

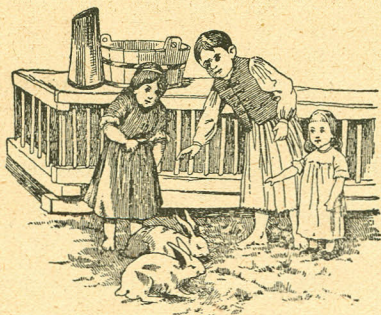
34. A nyuszikák, a bárányka és a kis gida.

I.

Mikor Sándor haza ért, azt mondta neki az édes anyja :

— Tudod-e, fiacskám, ki jött meg? A nagyapó meg a nagyanyó. Siess csak a szobába, ott találod őket.

Sándor örömeiben akkorákat ugrott, mint egy szöcske. Szaladt a szobába nagyapához, nagyanyához. Ezek is igen megörültek, mikor meglátták kis *unokájukat*. A nagyapó azt mondta neki: «Ejnye de megnőttél, te legény; bizony iskolás fiú lesz belőled maholnap!»

De még csak akkor lett ám nagy az öröm, mikor Sándor megtudta, hogy mit hozott nagyapó: egy pár nyuszikát, egy hófehér báránykát és egy huncut kis gidát. Juliska és Katica már javában játszott a kis állatokkal a pajtában. Nosza sietett Sándor is a pajtába.

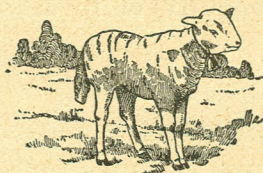
Ott találta testvérkéit, meg a nyuszikákat, a báránykát és a gidát.

A nyuszikák félénken meglapúltak. Buksi fejüket behúzták, hosszú füleiket hátra fektették. Sándor oda ment hozzájuk és megsimogatta őket. Hosszú szőrük fehér volt, fekete foltokkal és olyan puha, mint a pehely. A szájukat olyan furcsán mozgatták, hogy nevetséges volt nézni. Elkezdte őket bátorítani egy versikével, így:

«Nyuszi, nyuszi, nyulacskám,
Ne fuss tőlem, nincs puskám!
Van ám nekem egyebem:
Friss káposzta levelém!»

Azután a hófehér báránykát nézte meg. Annak kék szalag volt a nyakán, a szalagon meg kis csengő. A bárányka bégett: beee! . . . A csengetyű meg így szólt: csingiling! Szegény bárányka nagyon szomorúnak látszott. Hozzá simúlt Katicához. Bizonyosan azért búsult, mert elvászották édes anyjától. Sándor a báránykát is megsimogatta és arról is tudott verset mondani:

*Biri, biri, bárány,
Alig áll a lábán,
Kivisszük a zöld mezőre,
Édes fűvű legelőre:
Biri, biri, bárány,
Majd megáll a lábán.*

II.

A kis gidó volt a legvidámabb és a legbátrabb a kedves állatkák közt. Sós kenyeret evett Juliska kezéből. Azután hálásan megnyalta Juliska

kezét és elkezdett bohókásan ugrándozni. Kész nevetség volt nézni. Sándor meg Juliska hanyatt feküdtek a gyékényen és a pajkos gida keresztül ugrált rajtuk. Katica ezen úgy kacagott, hogy a könnyei is kicsordultak.

A vidám zajra apjuk is oda ment. Ő is jót nevetett a kis gidó huncutkodásán.

— No gyerekek — szolt az apa — már most jól gondjukat viseljétek ám ezeknek az állatoknak. A nyuszikáknak az istállóban adunk helyet. A báránka nappal az udvaron fog szaladgálni, éjjel az istállóban fog hálni. Ti fogjátok etetni gyöngé füvecskével, friss lóherével. Majd ha megnő és *juh* lesz belőle, lenyirjuk a *gyapját* és eladjuk a *posztó-gyártónak*. És ha meghízik, eladjuk a *mészárosnak*.

De erre a gyermekek könyörögni kezdtek:

— Nem, nem, édes apám, ezt az aranyos barikát ne adja el soha se! Mi nem engedjük szegénykét levágni!

— No, ha annyira megszerettétek, hát hadd maradjon meg — szolt az apa. — Inkább veszek melléje még néhány pajtást, hadd nőjjenek együtt. Jövő tavaszra már nekik is lesznek báránkaik és tejet is fognak adni. Abból majd túrót csinálunk. Sanyi, Juliska és Katica finom juhtúrót fognak enni.

Juliska tapsolt örömeiben: «Jó lesz, jó lesz!»

— Hát a gidóval mi történik? — kérdezte Sándor.

— Azt is ti gondozzátok. Abból majd nagy-
szakállú, nagyszarvú kecske lesz és a gondo-
zásért édes tejjel fog nekünk fizetni.

35. Mese a kis gidóról.

Eközben a nagyapó is oda érkezett. Juliska és Sándor mindjárt közre fogták és hízelkedve könyörögtek neki:

— Drága, jó nagyapó, lássa, milyen rossz idő van! Megeredt az eső, nem mehetünk az udvarra játszani. Hát meséljen nekünk valamit, kedves, aranyos nagyapó. Úgy is régen nem volt már nálunk!

A nagyapó hallgatott a gyermekek kérésére. Leült a pajtafia küszöbére, ölébe ültette Katicát, és így szólt: Jól van hát kis csibéim, mesélek. Mesét mondok az okos kis gidóról meg a gonosz farkasról. Hallgassatok ide:

Egy öreg kecskének volt egy kis gidója, drága szemefénye, aranyos bimbója. Harmatba' fürdette, széltől is féltette, patak partján szedett lágú füvel etette.

Nagyfogú farkasról mesélt neki sokat: elviszi a gidót, aki szót nem fogad. Viszi az erdőbe, hamm! bekapja ottan. «Hallod-e, hogy ordít most is a vadonban?»

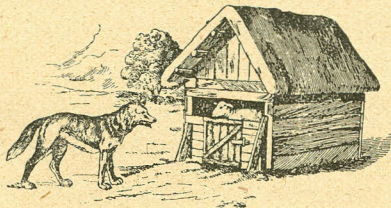
Hallgatott a gidó a mesére szépen, kis fejét lehajtva éd's anyja ölében: «Úgy-e én jó vagyok? Nem visz el a farkas?» — «Jó vagy, kis gidócskám, csak mindig rám hallgass!»

«Most pedig, fiacskám, megyek fűvet szedni. Zárd be jól a závárt, be ne jöjjön senki. Játsszál addig itthon,

de ki ne pillantgass! Ki ne nyisd az ajtót, ha zörget a farkas.»

Megy az öreg kecske pillangós mezőre, már az erdő mellett fehérlik a szőre. S míg szedi a fűvet ezüstpatak partján, kopogtat a farkas, mint egy szelid bárány:

«Gidócskám, gidócskám, gyönyörű gyöngyöcském. Hajnalban született cukros kicsi kecském. Eressz be, bocsáss

be, aranyos szép szentem! Zöld erdőben fehér gyöngyvirágot szedtem.»

«Köszönöm jóságát, megköszönöm, bácsi! De a gyöngyvirágra nem va-

gyok kíváncsi. Édes anyám mondta, hogy be ne bocsássam. Tágasabb odaki, követem alásan.»

Jön haza a kecske, látja, hogy mi történt? Szalad batyújával a vadászhoz tüstént. Siet a vadász is, a farkast lelőtte, mert ez a kis család kedves volt előtte.

Úgy örült a kecske, ugrált a gidócska, tetézve hullott rá édes anyja csókja. Harmatba fürdette, ölébe rengette, patak partján szedett lágy fűvel etette.

36. Amit még senki sem látott.

— Jaj, de szép volt, jaj, de szép volt! — szóltak a gyermekek. — Még egyet, édes nagyapó, meséljen még egyet!

— Elég a meséből egyszerre egy — mondta a nagyapó. — Most inkább mutatok nektek valami nagy dolgot.

— Mit? mit?

— Azt mutatom meg nektek, amit eddig soha senki még nem látott és ezután sem lát többé soha senki.

— De mi csak látjuk talán?

— Mondom, hogy nektek megmutatom.

Azzal a nagyapó elővett egy mogyorót.

— Láttá-e valaha valaki ennek a mogyorónak a belét?

— Nem.

A nagyapó feltörte a mogyorót és megmutatta.

— No úgy-e, hogy most olyant láttok, amit eddig soha senki nem látott. És hogy ezután se lehessen többé látni, kapd be, Sanyi fiam!

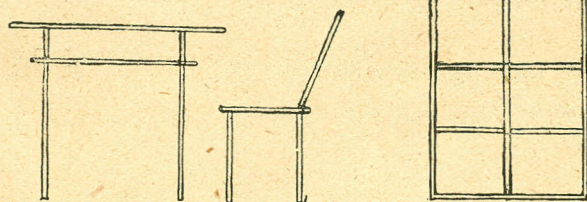
Sanyi úgy bekapta a mogyorót, mint a kakas a legyet.

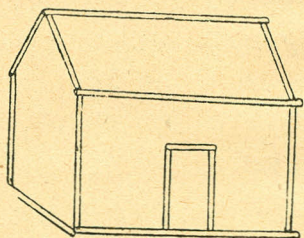
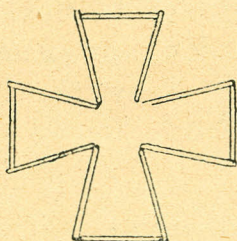
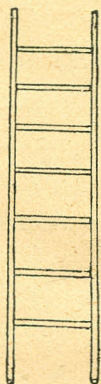
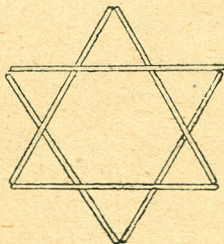
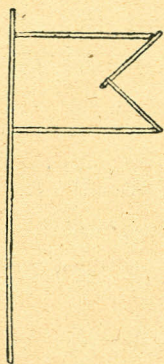
37. Játék a szalmával.

A nagyapó fölvelt egy hosszú szalmaszálal és így szólt:

— Gyertek be, gyerekek, a szobába. Megmutatom, mit lehet csinálni egy szalmaszálból.

Azzal apró darabokra vágta a szalmaszálal és ilyen figurákat rakott ki belőlük:

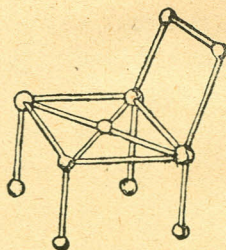

A gyerekek mind meg tudták ezt csinálni, csak épen a házzal nem boldogultak. Mindig dűlt házat csináltak.

— No most — szólott a nagyapó — csináljatok apró kenyérgolyócskákat. Azokkal lehet ám szép széket csinálni.

És a nagyapó szalmából és kenyérgolyókból ilyen széket csinált:

38. A három szem kukorica.

A nagyapó azután három szem pattogatott kukoricát tett az asztalra, szorosan egymás mellé és így szólott az unokáihoz:

— No gyerekek, ki tudná ebből a három szem kukoricából a középsőt úgy elfujni, hogy a két szélső ott maradjon.

Fujták, fujták a gyerekek, de bizony elfujódott mindig mind a három szem pattogatott kukorica.

— Nem lehet, hiába, nem lehet — mondták a gyerekek.

— Dehogyan lehet — felelte a nagyapó.

Azzal rátette szépen a két ujját a két szélső kukoricára, a középső szemet pedig kifujta közülük.

39. Az átugorhatatlan szalmaszál.

— *Mutatok hát valami könnyebbet — szólott a nagyapó. — Itt van egy szalmaszál, ki tudja átugorni, ha leteszem a földre?*

— *Én is! én is!* — kiáltották a gyerekek.

— *No hát ugorjátok át!* — mondta a nagyapó.

És a szalmaszálat letette a földre, de a gyerekek nem tudták átugorni. Miért?

Mert a fal mellé tette.

A gyermekek jót mulattak a nagyapó tréfáin. Aztán könyörögtek neki, hogy meséljen nekik megint valamit.

Nagyapó mindig jókedvű volt a gyerekek közt és mindig kész volt mesélni. Hát most is mondott nekik szebbnél szebb meséket :

40. Csillaghullás.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy szegény kis lány. Nem volt egyebe, mint a ruhája, meg egy darab kenyere. Elindult szolgálatot keresni. Ment, mendegélt, szembe jön rá egy koldus.

«Kis lányom, nem ettem még ma egy falatot sem.»

A kis lány szó nélkül odaadta az utolsó darab kenyerét.

«Adjon Isten ezer annyit érte!» — mondta a koldus.

A kis lány ment, ment odább. Szembe jön rá egy kis lány s azt mondja: «Jaj néni-kém, de fázik a fejem, nincsen keszkenőm!»

— Nesze hugocskám, itt az enyém!

— Áldjon meg az Isten érte!

Már itt nem volt a kis lánynak sem kenyere, sem keszkenője. Ment, ment tovább. Egyszer csak látja, hogy hullanak a csillagok az égről. Hullottak, hullottak a kis lány kötőjébe s mindenik arannyá változott. Volt most már a kis leánynak mit aprítania a tejbe; volt, miből segítse a szegényeket.

41. A sánta kutya.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy sánta kutya. Ez a sánta kutya elindult világgá.

Ment, ment, egyszer előtalált egy sánta macskát. Azt kérdi tőle a sánta macska: «Hova mégy, kutya koma?» «Megyek világgá!» «Én is megyek, menjünk együtt!»

Mennek, mennek, mendegélnek. Egyszer csak kérdi a macska a kutyától: «Ugyan, kutya koma, nem mondanád el, hogy sántúltál meg!»

«El biz én, kedves komám, ha meghallgatod. Mikor még otthon voltam a gazdámnál, egy éjszaka észrevettem, hogy valaki ólálkodik a kerítés körül. Hát én csak torkom szakadtából kezdek ugatni, hogy a gazdámat felébresszem. De a tolvaj megharagudott s egy rúddal leütötte a lábamat. — Hát te, hogy sántúltál meg?»

«Kedves komám, én bizony egy kis pecsenyét csentem, de a szolgáló észrevette s a lábamhoz vágta a bárdot.»

«No, ha úgy — mondja a kutya — akkor fel is út, alá is út. Mi nem megyünk együtt.» Ezzel a sánta kutya ott hagyta a sánta macskát az útfélen.

42. Az egerek gyűlése.

A macska kegyetlenül pusztította az egereket. Volt ijedelem! Összegyűltek hát az egerek egy nagy kamra közepén, hogy védelmükről tanácskozzanak.

— «Mihez fogjunk, barátaim?» — szólt egy öreg egér ifjabb társaihoz. «Oda van minden nyugalomunk. Ha ez soká így tart, maholnap az utolsó egér is elpusztúl a föld színéről. Hogyan védelmezzük meg magunkat? Adjatok tanácsot!»

«Adok én!» — kiáltott egy fiatal egér. «Beszélj! Halljuk!» — hangzott mindenfelől. «Nincs annál könnyebb dolog! Veszünk egy csengetyűt s rákötjük a macska nyakára. Jöhet aztán, nem félünk tőle. Jó fülünk van, messziről meghallja mindegyikünk a csengetyű szavát. Mire a macska rajtunk üthetne, elbújhatunk.»

Megörültek ennek az egerek és dicsérték az okos tanácsadót. De megszólalt megint az öreg: «Jónak találom én is, amit tanácsoltál. De végre is kell ám azt hajtani! Eredj hát, fogd a csöngetyűt és akaszd a macska nyakába!»

«Én?» — kiáltotta a megszeppent tanácsadó. — «Én akasszam a nyakába? Az lehetetlen! Arra vállalkozzék más valaki!»

«Hát ki meri megtenni?» — kérdezte az öreg. — «Én nem!» — «Én sem!» — «Én sem!» — kiáltották a többi egerek és ijedten futottak szerteszét.

Könnyű a tanács, nehéz a végrehajtás!

TYÚKMAMA ÉS GYERMEKEI.

43. A kis csibék kikeltek.

A szomorú esős idő után gyönyörű verőfényes reggel következett. *Borúra derű.*

Az első napsugár kicsalta az udvarra Sándort és Juliskát. Ott már nagy sürgés-forgás volt, Kaszásné enni adott a baromfinak. A ludak gárogotak, a kacsák hápogtak és összeverekedtek az ennivalóért. A Pandur kutya ezt a csunya irigységet nem nézhette nyugodtan és egy mérges vakkantással szerte-szét riasztotta a lármás se-reget.

Kaszásné azután kitessékelt az udvarból a liba és kacsá népséget. Menjenek a libák a patakhoz füvet csipegetni, a kacsák a tócsához az iszapban turkálni, bogarat, békát uzsonnázni.

Mikor csend lett az udvaron, Kaszásné kihozott egy letakart szakajtót.

— Mi lehet benne? — gondolta Juliska.

Abban bizony apró kis csibék voltak. — «Jaj de aranyosak, jaj de helyesek!» — kiáltott a kis leány.

Kaszásné azután egy nagy vékát hozott ki, amely rostával volt leborítva. Mikor a rostát levette, kiugrott a vékából a Juliska kedves kendermagos tyúkjá. De most nem volt kedves. Haragosan kiáltotta egy párszor: kot, kot, kot!

azután oda szaladt a kis csibékhez és elkezdett velük beszélni kotló nyelven.

Bizonyosan azt mondta nekik: «Én vagyok a ti édes anyátok. Jertek hozzám, kis apróságaim, szeressetek engem, én is nagyon szeretlek ám titeket!»

Akkor vették a gyermekek észre, hogy a vékában mozog valami. Anyjuk mosolyogva mondta: «Jertek csak közelébb!» Oda mentek, hát bizony a vékában a sok tojánhéj között két csibét pillantottak meg.

— Lássátok, gyerekek — szólt Kaszásné — a többi csibe már az este kikelt, azokat elvettem az anyjuk mellől. De két tojás még nem volt kikelve, azokat alatta hagytam. Most már azok is kikeltek. Számláld csak meg, Sanyikám, hány csibéje van a kendermagosnak!

Sándor megszámlálta. Tizenhat volt.

44. A kis csibék reggeliznek.

— No most, reggelit adunk a csibéknek. Nesze Juliskám, szórj nekik egy marék köleskását!

Juliská örült, hogy ő adhatta azoknak a kedves kis jószágoknak az első reggelit. De menyire bámult, mikor látta, hogy a csibék nem esznek! «Édes anyám — szólt félig pityeregve — nem akarnak enni!»

— Nem ám, mert nem tudnak. De majd megtanítja őket az anyjuk.

És csakugyan, tyúk mama elkezdte a csőrével a földet kopogtatni és a köles szemeket szedegetni. Közben pedig egyre biztatta kis gyermekeit, hogy csinálják utána. Azok hamarosan meg is tanulták az evés mesterségét. Apró csőrükkel oly kedvesen szedegették a szemeket, hogy öröm volt nézni.

Utóbb oda szállott két vakmerő veréb. Ezek is velük akartak tartani a csibékkal. De bezzeg megjárták. Tyúk mama olyan haragos kotló-lár-mával rohant rájuk, hogy eszük nélkül menekültek a cseresznyefára.

— Úgy kell nekik, úgy kell nekik! — kiáltotta Juliska tapsolva. — Minek akarják elcsenni, ami nem az övék?

Reggeli végeztével tyúk mama a kis kert mellé vezette csibéit. Ott a nagy lapú-levelek árnyékában egy darabig kapargálni tanította őket. Azután szárnyai alá vette az apróságokat, hadd pihenjenek a nehéz lecke után.

— Édes anyám — szólt ekkor Sándor — maga az én fehér tyúkomat is *megültette*. A Juliska kendermagos tyúkja már itt van a csibéivel. Hát az én fehér tyúkom miért nincs még itt?

— Azért, fiacskám, mert még csak tizenöt napja, hogy megültettem. Pedig huszonegy napig kell a tojásokon ülnie, hogy kikeljenek a csibék.

— No akkor nem baj — gondolta magában Sándor — hat nap múlva az én csibéim is kikelnek. Azoknak majd én adom az első reggelit.

A KIS KERTBEN.

45. Kezdődik a munka.

— Sanyikám, Juliskám — szólta Kaszásné — ma megint lesz dolgotok! Megyünk a kertbe ásni, vetni, ültetni. Édes apátok titokban már meg is vette nektek a megígért eszközöket. Szaladj csak, Sándor, a kamrába, ott vannak az alsó polcon!

Hej, szaladt a Sanyi gyerek és hozta az eszközöket. Milyen helyes kis ásók, kapák, gereblyék és milyen gyönyörű öntöző kannák voltak azok! Nem is lehet elmondani, mennyire megörült a két gyermek.

A kertben csakhamar elkezdődött a munka. Sándor és Juliska édes anyjukkal együtt szorgalmasan ásták a jó porhanyó földet. Katicát is kihozták a kertbe és beleültették a kis kocsiba. A Pandur kutyára pedig ráparancsolt Kaszásné: «Ide feküdj, Pandur, vigyázz az én kis Katicámra, az én édes kis angyalkámra!» Pandur szót fogadott, oda feküdt a kis gyermek mellé. Katica pedig csöndesen játszadozott egy babával.

Mikor már jókora darab föld föl volt ásva, Kaszásné a gereblyével elaprózta a göröngyöket. Azután a fölászott darabot fölosztotta ágyakra. De a két gyermek már nagyon elfáradt. Meg is látszott rajtuk.

— PihenjeteK egy kissé, galambocskáim, majd később folytatjuk!

46. Mit csinált nagyapó és édes anya a kertben?

Épen ebben a percben jött a nagyapó. Egy nagy kertész-olló volt a kezében, meg egy ócska kis kosár és körülnézett a gyümölcsfák közt. A gyermekek oda szaladtak hozzá és szeretettel üdvözölték.

— Jó reggelt, kicsikéim! — szólt a nagyapó és megsimogatta mindeniknek az arcát. — No most gyertek én velem!

— Kedves nagyapó, kérem szépen, minek az a nagy olló és az az ócska kosár? — kérdezte Juliska kíváncsian.

— Evvel a nagy ollóval levágom a gyümölcsfákról a száraz és hernyófészkes galyacskákat. Ebbe a kosárkába pedig a hernyófészkeket gyűjtöm össze. Tudjátok-e minek?

— Én már tudom — szólt Sándor. — A hernyók a gyümölcsfákon sok kárt tesznek, levelet, bimbót lerágnak. Azért kell őket pusztítani. De minek őket kosárba rakni?

— Mert ha itt hagynám őket a földön, újra csak fölmásznának a fákra. Így pedig tűzbe hányom, vagy vízbe fojtom valamennyit.

Nagyapó nagy buzgalommal látott a munkához és a gyermekek iparkodtak neki segíteni.

Mikor nagyapó végzett, visszamentek édes anyjukhoz. Az már nagyon előre haladt a munkában. Sándor és Juliska szintén újra hozzáláttak az ásáshoz. Dél felé azt mondta Kaszásné:

— Galambocskáim, ha így haladunk, akkor délután elvethetem a salátát, a sárgarépát, a petrezselymet, a céklát, a hagymát. Holnap sor kerülhet az ugorkavetésre, a hagymaültetésre; azután vetünk szegfűt, violát, rezedát, árvácskát, majorránnát, nefelejcsset és még néhány fajta virágot. Nektek pedig mindeniteknek adok egy külön darabka kertet; abba vethettek, ültethettek, amit akartok.

— Jó lesz, nagyon jó lesz! — mondták a gyermekek örvendezve.

Igy folydogált tovább a kerti munka délig. Csak néha-néha szaladt be Kaszásné a konyhába, a főzés után nézni. Ebéd után tovább dolgoztak napestig. Persze a gyermekek közben gyakran megpihentek és játszadoztak. Még verset is mondtak a nagyapának. Ezeket ni:

47. A rab madár.

Szomorú a kis madárka

Az aranyos kalitkába'.

Sem nem eszik, sem nem iszik,

Éjjel-nappal epekedik.

«Mi bajod van, kis madárka?
 — Kérdi tőle a gazdája —
 Tán kalitkád kicsi nagyon?
 Majd nagyobbra csináltatom.»

«Mindegy már az, kalitka csak,
 Ha nincs benne erdő, patak!
 Sík mezőben szabadságom,
 Kis fiókom, édes párom!»

Másnap jószívű gazdája
 Kalitkáját kinyitotta.
 Vigan repült zöld erdőbe,
 Zöld erdőből sík mezőbe.

48. A szabad madár.

Az aranyos kalitkából
 Kiszabadult a rabmadár.
 Mosolyog rá erdő-mező,
 Mosolyog rá a zöld határ.

Meg-megpihen minden bokron,
 Dalol egyet minden ágon:
 Köszöntelek, te szép világ!
 Köszöntelek, szabadságom.

NAGYAPÓ BUDAPESTEN.

49. A vasút és a pályaudvar.

Este megint együtt volt az egész család. Vacsora után Sándor kérte nagyapót:

— Édes nagyapó, kérem szépen, meséljen valamit. Mondja el, mit látott Budapesten, mikor fönt járt.

— No bizony, akkor beszélhetnék reggelig — mondta a nagyapó.

— Hát mondja édes nagyapó, messze van-e Budapest és hogyan kell oda utazni.

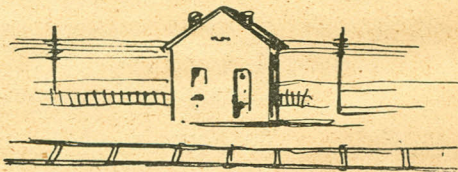
— Messze is van, meg nem is. Gyalog szerrel oda érne innen az ember nyolc nap alatt; kocsin elég volna három nap is; én meg *vasúton* oda értem nyolc óra alatt.

— Milyen az a vasút? mondja csak, kedves nagyapó!

— Az bizony olyan út, amelyik vasból van. No nem az egész út. Hanem az út hosszában két szál vékony vasgerenda van lefektetve így ni, ide rajzolom krétával az asztalra:

Ezeket úgy hívják, hogy *sín*. A síneken járnak a kocsik, amelyek olyanok, mint egy kis

ház. Legelől megy egy *gőzkocsi*, ahhoz van kapcsolva a többi kocsi. Így ni, ide rajzolok egy egész *vonatot*:

A gőzkocsit gőz hajtja és a gőzkocsi húzza a többi kocsit. A vonat sokkal sebesebben száguld még a legjobb paripánál is.

— Aztán mondja csak, édes nagyapó, ingyen vitte magát a vonatot?

— Mit gondolsz, te kis buksi! Addig nem is engedik rája fölülni az embert, míg *jegyet* nem váltott.

— És mi történt, mikor nagyapó Budapestre érkezett?

— Semmi különös. Budapesten a vonat herobogott a *pályaudvarba*. Az egy roppant nagy ház, amelynek óriási udvara van. Az udvar vastag üvegtetővel van befödve. Ott az utasok leszállnak a vonatról és mennek a városba.

50. A városi utcák és házak.

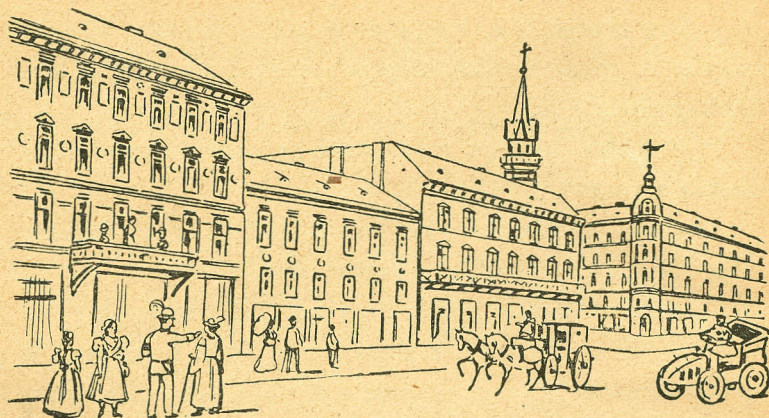
Sándor tovább faggatta nagyapját:

— No mondja, édes nagyapó, hogyan talált be abba a nagy városba?

— Hát mentem, amerre a többi utas. De nem voltam egyedül. Volt velem még egy falumbeli ember. Gondoltam, ketten csak jobban eligazodunk. Amint kiértünk a pályaudvarból, egy széles utcán találtuk magunkat. De olyan széles volt az az utca, hogy talán négyszer olyan széles is, mint itt a mienk. Hosszúnak meg olyan hosszú volt, hogy a végét se láttam. Hát még a házak! Mind a két során csupa három- és négyemeletes ház volt.

— Magas a háromemeletes ház?

— A mi templomunknál mindenik magasabb. Egy ház falán láttam egy kis táblát. Arra föl volt írva az utca neve: «*Rákóczi-út*». Mondtam az útitársamnak: «Ez ugyan

szép egy utca; a többi is ilyen?» Felelt az útitársam: «Van ennél különb is. Én már jártam Budapesten. Az *Andrássy-út* hosszabb is, szebb is ennél. De vannak ám keskeny, görbe utcák és földszintes házak is ebben a nagy városban.»

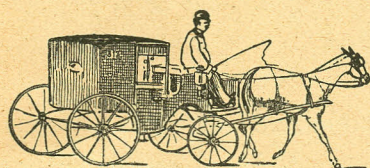
51. A rendőr és a villamos vasút.

A nagyapó elhallgatott. De Sándor még többet is akart hallani. «Hogy volt tovább, édes nagyapó?» — szólt könyörgő hangon.

— No hát, tanakodtunk az úti társammal, hogyan juthatnánk el abba a gyárba, ahol cséplőgépet akartunk venni. Ember annyi járt ott, hogy nálunk vásárcor sem lehet annyit látni. De megszólítani egyet sem mertünk. Végre is eszembe jutott, amit itthon a tanító úr tanácsolt. Azt tanácsolta, hogy ha Budapesten nem tudok eligazodni, csak szólítsak meg egy rendőrt, az majd útba igazít. Csakugyan ott állott az út közepén egy rendőr. Megmondtam neki, hová akarunk menni.

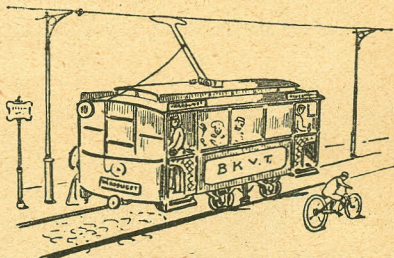
«Gyalog bajosan találunk oda, felelt a rendőr. Ha

tetszik, mehetnek *béerkocsin*, ott van ni, de az nagyon drága lenne maguknak.»

A rendőr az utca másik oldalára mutatott. Ott egy hosszú sor szép hintó állott. «No — gondoltam — ez csakugyan nem szegény embernek való multság.»

«De mehetnek villamoson is, az nagyon olcsó — folytatta a rendőr. — Épen itt jön egy villamos kocsi, amely arra felé megy. És meg is áll az előtt a gyár előtt, ahová maguk igyekeznek. Csak szóljanak a kocsikisérőnek, az majd megmondja, hol kell leszállni.»

— Mi az a villamos? szölt most közbe Sándor.

— Az is vasút — felelt nagyapó. A villamos vasút a nagy városok utcáin megy végig. De nem gőzkocsik és vonatok járnak rajta, hanem magános kocsik. Ezeket a villamosság ereje hajtja.

— Hány ember fér el egy villamos kocsiban, kedves nagyapám?

— Vagy harminc. Hát bizony mi megköszöntük a rendőrnek az útba igazítást és felültünk a kocsira. Fizettünk húsz-húsz fillért. A kocsikisérő igen derék, szíves ember volt. Egy negyedóra múlva már odaszölt hozzánk: «Itten tessék leszállni!» És csakugyan a gyár előtt szálltunk le.

52. A budapesti séta.

— Volt-e Budapesten ismerőse, kedves nagyapám? — kérdezte Sándor.

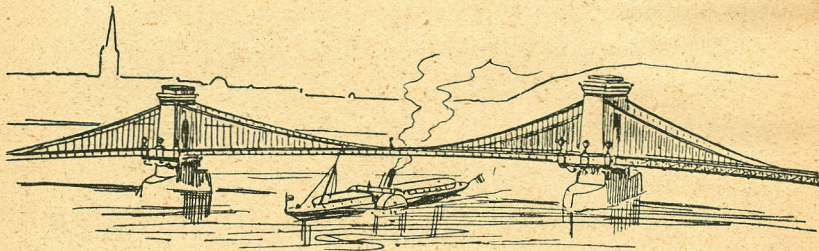
— Nem volt.

— Hát akkor hol hált?

— *Vendégfogadóban.* A vendégfogadó egy nagy-nagy ház, amelyben igen sok szoba van. Az idegen ember bemegy és ott pénzért adnak neki szobát egy éjszakára, vagy, ha tetszik, hosszabb időre is.

— Hát másnap mit csinált, édes nagyapó?

— Másnap az útitársammal bejártam a várost. A rend-

őrök mindenütt útba igazítottak. De már akkor neki bátorodtam és a járókelő emberektől is meg mertem kérdezni, hogy merre van ez, vagy amaz. Meg is mondták szívesen. Nem is hittem volna, hogy a budapestiek olyan szívesek az idegenekhez.

— Hol járt egész nap, édes nagyapám?

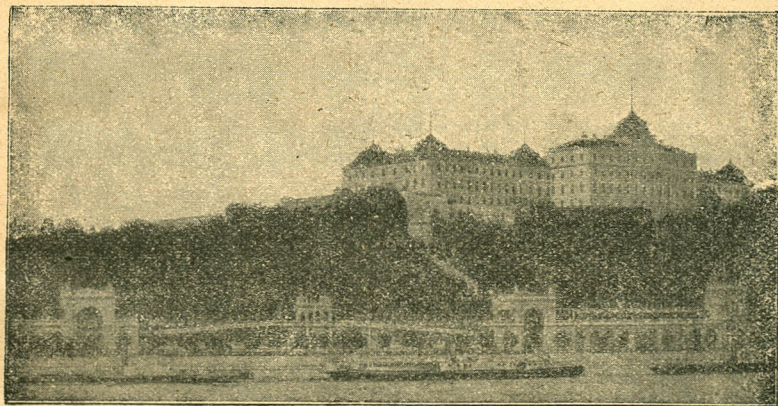
— Voltam a Duna partján. A Duna egy igen nagy folyóvíz. Nagy vashídon lehet rajta keresztül menni. Hajóval is járnak rajta. De mennyi hajót láttam ottan! A Duna-partról láttam a király *palotáját*, fönt egy hegy tetején. Föl is

mentem és megnéztem kívül-belül. Azután voltam néhány szép nagy *sétatéren* és a *Városligetben* is.

— Hát még hol?

— Még sok helyen voltam az nap meg másnap. De már késő van gyerekek. Ágyba veletek gyorsan! Majd más-kor elmondom a többit.

Mit volt mit tenni, a gyermekek lefeküdtek. Sándor egész éjjel Budapestről álmódott. Álmában villamos kocsin utazott, a Dunán hajókázott és a királyi palotát is megnézte. Jaj, de szép volt! Ráadásúl még a király bácsi is megszólította és megajándékozta egy zacskó cukorral!

A királyi várpalota.

TARTALOM.

I. A kis betűk.

	Lap
1. Egyjegyűek	1—27
2. Olvasmányok: A burkus. — Cirmos cica. — A kis madár. — Mikulás. — A hó. — Laci. — Sárrika. — A bojtár. — A kis fuvaros. — Ilus baba. — Géza paripái	28—31
3. Kétjegyűek	33—39
* Népköltés: Csip-csip-csóka. — A kovácsnál. — Szembekötösdí. — A gerlice fészke. — Mese ... mese ... — Adjon Isten!	34—40
*A kis bojtár. <i>Herman Ottóné</i>	41
*Szentjános-bogár. <i>Pósa Lajos</i>	41
Egy nyomorék fiúról	42
A kis Gyuri	43
*Hogy beszélnek az állatok. <i>Pósa L.</i>	44
*Baba-altató. <i>Hetyei Gábor</i>	45
*Naphivogató. <i>Népköltés</i>	45
*Köszöntők. <i>Peres S. Pósa L.</i>	46
*Öleld meg anyácskád! <i>Szász Károly</i>	49

II. A nagy betűk.

1. A nagy betűk	51—70
2. Olvasmányok:	
A tyúk és a galamb. <i>Czuczor Gergely</i>	53
*Cica-mese. <i>Aranykönyv</i> után	54
Csali mese. <i>Népmese</i>	55

	Lap
A tücsök és a hangya. <i>Lafontaine</i> után	57
*Miből lesz a kalácska? <i>Szász Károly</i>	57
Samu	58
*Szüleimhez! (Töredék.) <i>Petőfi S.</i>	59
Tavaszi eső	60
Az ember. (Szem, fül, orr.)	64
*A malac. <i>Népk.</i>	66
*Hazavágyom. <i>Pósa L.</i>	68
A lúdmama és a libuskák	68
Jani és a méhek	69

III. Elbeszélések és mesék.

A Kaszás család.

1. Három gyermek mulatsága	71
2. Kaszás gazda	72
3. A Kaszás család	74
4. Mindenki dolgozzék	76
5. Hogyan aludt el Katica	77
*Cica, Katica. <i>Pósa Lajos</i>	78
*Bölcsődal. <i>Gyulai Pál</i>	78
6. A konyhában	79
7. Az apa mesél	80
8. A róka, a kis madár és az agár. <i>Népköltés</i>	80
9. Sándor nem akart lefeküdni. E. <i>Rocherolles</i> után	82
*Esti imádság. <i>Pósa L.</i>	84
10. Reggel	84
*Reggeli imádság. <i>Pósa L.</i>	85

A nagy takarítás.

11. Délelőtt	86
12. Déli beszélgetés	87
13. Délután	90

A Szegefű meg a Bársony.

	Lap
14. Készülődés	90
15. A tehén kérődzik	92
16. Fejlik a Bársony tehenet	93
17. A tej	94
18. A gyermekek tejet kapnak	95
19. A boci szopik	95
20. A cicák reggeliznek	97
21. A házi állatok	98

Kaszásné könyve.

22. Egy ócska könyv	99
23. Kicsi fiú, nagy ostor. <i>Népmese</i>	101
24. *A kis gazdasszony. <i>Hetyei G.</i>	102
25. A kecske meg a farkas. <i>Halász J.</i>	104
26. Miért sutafarkú a medve. <i>Népmese</i>	104
27. A három fiú. <i>Gaál, Népmesék</i>	105
28. *Nagymosás. <i>Pósa L.</i>	107
29. *Gólya. <i>Pósa L.</i>	107
30. Mindenki tanuljon meg olvasni!	108

A kis lovas.

31. Ferkó pajtás	109
*Matyi huszár. <i>Pósa L.</i>	110
32. Márton bácsi	112
33. A kovácsműhely	113
*Kovácsok dala. <i>Pósa L.</i>	114

Nagyapó meséi és tréfái.

34. A nyuszikák, a báránka és a kis gidó	116
*Biri, biri, bárány. <i>Kármán</i>	117
35. *Mese a kis gidóról. <i>Pósa L.</i>	119
36. Amit még senkisémet látott. <i>Gárdonyi Géza</i>	120
37. Játék a szalmával. <i>Gárdonyi G.</i>	121

	Lap
38. A három szem kukorica. <i>Gárdonyi G.</i>	123
39. Az átugorhatatlan szalmaszál. <i>Gárdonyi G.</i>	123
40. Csillaghullás. <i>Népmese</i>	124
41. A sánta kutya. <i>Népmese</i>	125
42. Az egerek gyűlése. <i>Lafontaine u.</i>	126

Tyúkmama és gyermekei.

43. A kis csibék kikeltek	127
44. A kis csibék reggeliznek	128

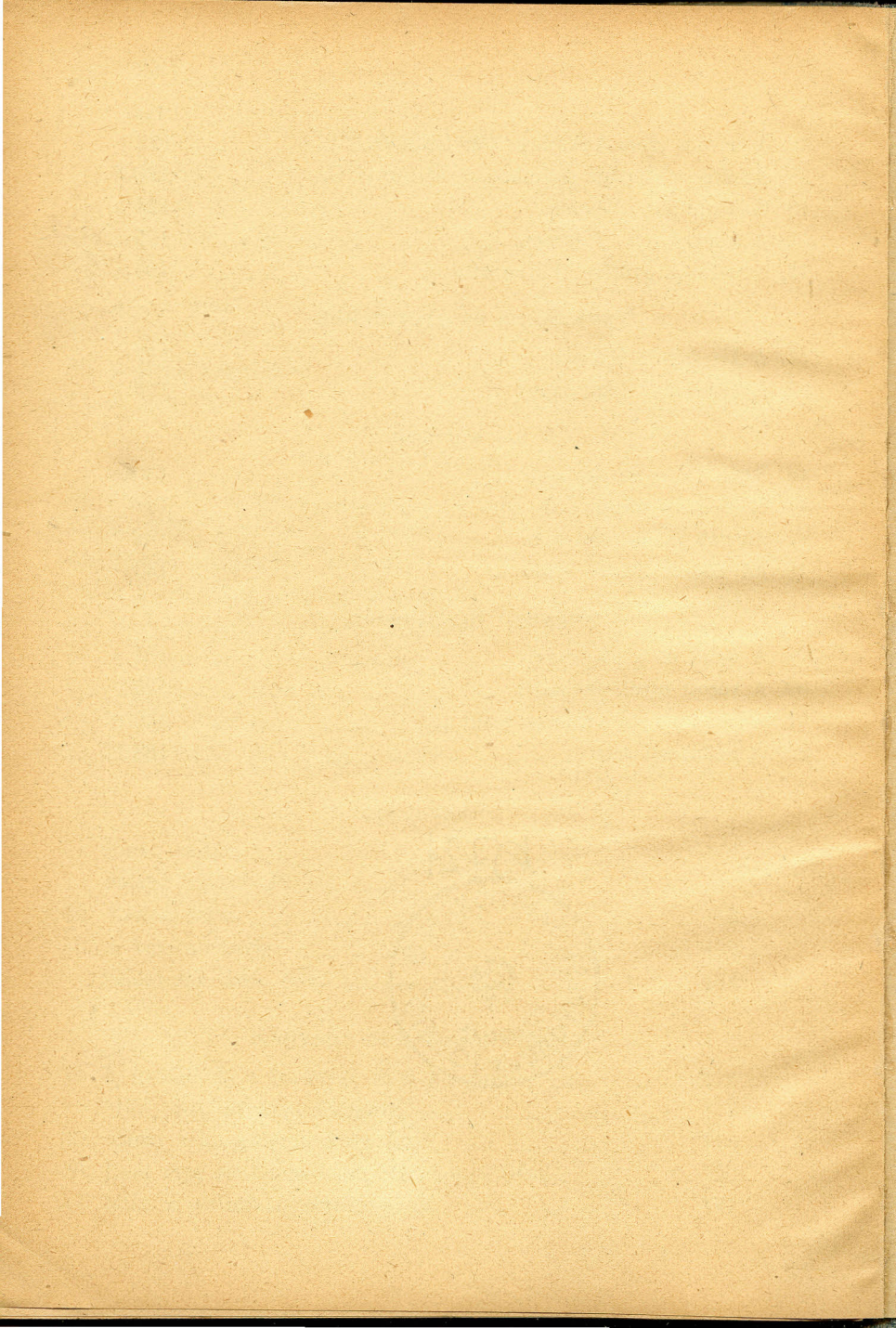
A kis kertben.

45. Kezdődik a munka	130
46. Mit csinált nagyapó és édes anyja a kertben?	131
47. *A rab madár. <i>Pósa L.</i>	132
48. *A szabad madár. <i>Pósa L.</i>	133

Nagyapó Budapesten.

49. A vasút és a pályaudvar	134
50. A városi utcák és házak	135
51. A rendőr és a villamos vasút	136
52. A budapesti séta	138

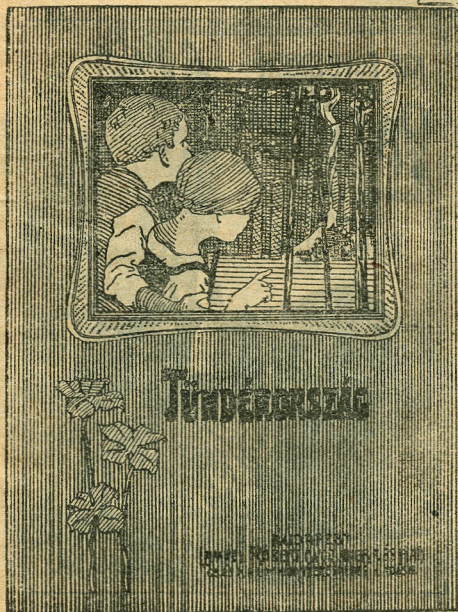
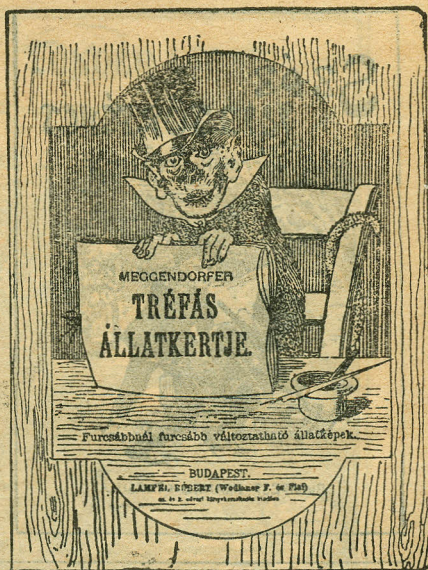
A Franklin-Társulat és Lampel R. könyvkereskedése (Wodlaner F. és Fial) r. t.
kiadásában Búdapesten (IV., Egyetem-utca 4.) megjelent:

ARANY KÖNYVEK

Számos képpel

Egy-egy kötet kötve 50 fill.

- I. *Gyermekmesék. Piroska. A három medve. Pista és a babszár. A három malacz. Jankó, az óriás púszító. Babszem Jankó. A csizmás kandúr. 58 képpel.*
- II. *Gyermekversek. 55 képpel.*
- III. *Csalavér róka kalandjai.*
- IV. *Jézus csodái és példabeszédei. 42 képpel.*
- V. *Tündérmesék. Hamupipőke. Százszorszép és a szörnyeteg. Hüvelyk Matyi. A kis kétszemű. A hét alvó szép. A fehér czicza. 62 képpel.*
- VI. *Szelim, a tengeri kalmár csodálatos kalandjai. Képpel.*

Meggendorfer Tréfás állatkertje

Nagyon mulatságos alakváltozások

A könyv kemény lapjai két részbe
vannak vágva és az oldalakon levő
állatképek megválnak, ha az alsó
vagy felső részt lapozgatjuk.

Ára színes nyomású kötésben
3 korona.

TÜNDÉRORSZÁG

Jó gyermekeknek meséli

LAJOS BÁCSI

Huszonnégy színnyomatú képpel

Ára díszes vászonkötésben 9 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

SZÁZ KIS TÖRTÉNET

BUDAPEST FRANKLIN-TÁRSULAT
CORO L.

SZÁZ KIS TÖRTÉNET

Irta

HOFFMANN FERENC

Tíz színes képpel

Ára színes borítékba kötve 3 korona

Száz kis történet egy kötetben! Ki adhat kis fiúknak és lányoknak ennél kedvesebb könyvet! Száz történet a javából. A gyermekélet világából, jól kigondolva és elevenen, színesen, törőlt metszett magyarsággal elmondva. Szép a kiállítás is, telve megkapó színes beszélő képekkel. Gyermekünknek nemesak szórakoztatására, de erkölcsi épülésére való kis könyv ez a száz történet.

KIS EMBEREK PAJTÁSAI

Leutemann Henrik képeit versekkel
ellátta

RADÓ ANTAL

Ára színes bekötésben 2 K 40 fillér

Mindentéle állatképek

Jóraivaló apró népnek

Leutemann Henrik stb. képeit versekkel
ellátta

ANTAL BÁCSI
(Radó Antal)

Szép színnyomatú képek apró versekkel

Ára színnyomatú képes kötésben
2 korona 40 fillér

KIS EMBEREK

PAJTÁSAI.

Leutemann Henrik képeit
versekkel ellátta.

RADÓ ANTAL.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

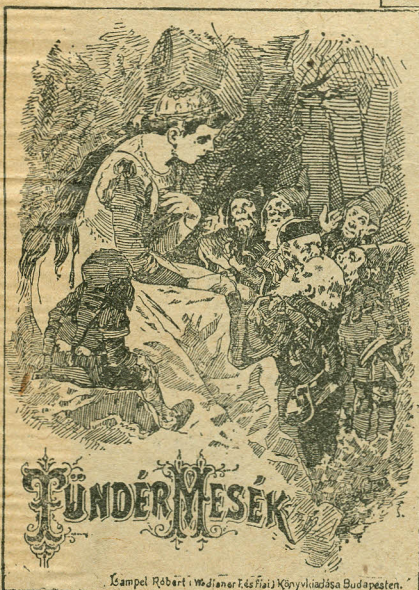
Tündérliget

Díszesen
kiállított képeskönyv
színyomatú képekkel

A verseket írta

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Ára 4 kor. 80 fillér.

Lampel Róbert és Wodianer F. és Fial Könyvkiadása Budapesten.

TÜNDERMESÉK

Jó gyermekeknek meséli

LAJOS BÁCSI

Tizenkét színyomatú képpel

Ára színyomatú kötésben
4 korona 50 fillér

KÉPES MESÉK

Jó gyermekeknek meséli

LAJOS BÁCSI

Tizenkét színyomatú képpel

Ára színyomatú kötésben
4 kor. 50 fillér.

kaphatók minden könyvkereskedésben.

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, (VI., Andrássy-ut 21.)
és a Franklin-Társulat kiadóhivatala Budapest, (IV., Egyetem-utca 4. sz.)

kiadásában megjelent új tanterv szerinti

NÉPISKOLAI TANKÖNYVEK:

		A miniszteri enged. sz.
ABC ÉS OLVASÓKÖNYV. Kozma—Somogyi—Szöllösi—Ember.		
Hangoztató abc	48 f	24,202/1906
— Ponomimikai abc	50 f	49,253/1906
OLVASÓKÖNYV. Kozma—Somogyi—Szöllösi—Ember.		
Félvázsonkötésben: II. oszt. 70 f, III. o. 84 f, IV. o. 96 f, V/VI. o. 1 K 40 f		
Egész vázsonkötésben: II. o. 78 f, III. o. 92 f, IV. o. 1 K 04 f, V/VI. o. 1 K 50 f		49,318/1906
MAGYAR NYELVTAN. Kozma—Somogyi—Szöllösi—Ember.		
II. o. 36 f, III. o.	52 f	
— IV. o. 54 f, V/VI. o.	96 f	46,732/1906
Vargyas Endre. II/III. o. 28 f, IV. o. 28 f, V/VI. o. 28 f, egybekötve	66 f	55,168/1906
— II—VI. o. (Falusi iskolák számára)	46 f	59,270/1907
SZÁMTAN. Faludi János. II. o. 30 f, III. o. 36 f, IV. o.	4 f	47,005/1906
Szikiás—Walter. II. o. 40 f, III. o. 40 f, IV. o. 50 f, V/VI. o.	80 f	53,043/1906
Több székesfővárosi tanító. II. o. 36 f, III. o.	35 f	
— IV. o. 44 f, V. o. 70 f, VI. o.	80 f	25,753/1906
MÉRTAN. Pantó János.	66 f	115,313/1906
FÖLDRAJZ. Alpáry—Kuttner.	1 K	89/1907
Asztalos—Mártonfy. IV. o. 70 f, V. o. 80 f, VI. o.	80 f	50,754/1906
Brózik—Schön. IV. o. 60 f, V/VI. o.	80 f	
Némethy, Károly dr. IV. o. 60 f, V/VI. o.	80 f	68,998/1906
Vargyas Endre. III/IV. o. 50 f, V/VI. o. 50 f, egybekötve	80 f	Beterjesztve
— III—VI. o. (Falusi iskolák számára)	46 f	66,594/1906
TÖRTÉNELEM. Alpáry—Kuttner.	88 f	98,706/1906
Marczali—Földes.	88 f	23,628/1906
Sebestyén Gyula. V. o. 54 f, VI. o.	72 f	1,038/1906
Sebesztha Károly.	60 f	4,043/1903e
Vargyas Endre.	66 f	71,814/1906
— (Falusi iskolák számára.)	46 f	71,847/1906
ALKOTMÁNYTAN. Csiky Kálmán.	52 f	29,472/1906
Hajnöczy R. József dr.	50 f	143,457/1907
Mayer Miksa.	40 f	43,375/1906
Sebesztha Károly.	50 f	46,566/1907
TERMÉSZETRAJZ. Báthory—Kneif.	1 K	46,185/1906
Vargyas Endre.	66 f	43,859/1906
— (Falusi iskolák számára.)	46 f	Beterjesztve
GAZDASÁGTAN. Kozma—Mihály. Fiúiskolai 80 f, leányiskolai	80 f	11,152/1908
TERMÉSZETTAN. Bein Károly.	72 f	21,936/1906
Miklós Gergely.	1 K	26,763/1906
Vargyas Endre.	66 f	69,980/1906
ÉNEK. Erődi Ernő. I. o. 24 f, II. o. 30 f, III. o. 50 f, IV. o. 60 f, V/VI. o.	70 f	23,520/1906
Sztankó Béla. I/II. o. 30 f, III/IV. o. 70 f, V/VI. o.	70 f	51,890/1906
FALUSI ISKOLÁSOK OLVASÓ- ÉS TANKÖNYVE.		
Gyórfly János. 88 f	(az 1907/8. tanévre)	60,895/1907
IDEGEN AJKUAKNAK. Láng Mihály. Magyar nyelv és olvasókönyv		Pályadíjat nyert mű.
II. oszt. sz. 40 f, III. o. 40 f, IV. o. 50 f, V/VI. o.	1 K	
Mártonfy—Gokler. Magyar abc és olvasókönyv	60 f	
— Magyar nyelvyak. és olvasók. II. évf. 60 f, III. évf. 90 f, IV. évf. 1 K		73,579/1906
TÉRKÉPEK. Általános iskolai atlasz.	70 f	41,890/1885
Méhner-féle megyei térkép. Egy-egy	16 f	764/1888
Hátsek Ignác. Magyarország térképe	40 f	
Hátsek Ignác. Magyarország megyéinek térképei. Egy-egy térkép	50 f	
nagyság szerint 30, 40 és		